

Original side 811 a:

Tårneå Lapmarck

Anno 1730 den 13. 14. 15. 16. 17. 19 och 20 Januarii höltz ordinarie Laga Häradz Ting och Rättegång med Allmogen af Torneå Lapmarck och Juccasjerfwi Tingzlag uppå dess wanliga Tingställe närwarande Tingztolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och Wanlige Edsworne Nämde män.

Henrik Mikkelsson Biörndaler	Jon Henriksson Hänte
Mikkel Henriksson Matti	Johan Henriksson
Mikkel Nilsson Niia	Mons Mortensson i Lainio
Henrik Kiemileinen	Erik Jönsson Stålnacka
Jon Amundsson Labba	Thomas Larsson Lalla
Jöns Andersson Pingi	

1.

Sedan ting och Tingzfrid efter wanligheten blifwit för wederbörande och samtelige Allmogen publicerat på förrättade Gudztjänst, uplästes och företyddes innehållet af under Specificerade Kongl. Maytz. placater och förordningar Nemble.

1. Kongl. Mtz. Barnemordz placat af d. 15 Novembr. 1684.
2. Kongl. Mtz. förbud om oliud och förargelsse i Kyrckiorne af den 22 Decembr. 1686.
3. Kongl. Mtz. placat om Eder och Sabbatzbrått af den 7 Octobr. 1687.
4. Kongl. Maytz. placat om Skougz Eldar af d. 10 Novembr. 1690.
5. Kongl. Håff Rättens Notification och universale af d. 24 Octobr. 1698 at dubbelt hor skall med lifzstraff beläggias.
6. Kongl. Håff Rättens Universale at dhe som bedrifwa hoor uti första

Original side 811 b:

- Swågerskapz Graden skola afstraffas til lifwet af d. 10 Octobr. 1699.
7. Kongl. Håff Rättens Universale den 20 Februar. 1724 med hwad straff dhe arfwingar böra ansees som undandölja något af Sterbhusetz qwarlåtenskap.
8. Kongl. Maytz. förordning af den 3 Octobr. 1723 om lapländar nes underwisande i Christendomen.
9. Kongl. Håff Rättens befallning den 23 Octobr. 1724 om spåtrummornes bort tagande ifrån Lap Allmogen.
10. Kongl. Maytz. Resolution på allmogens beswär af d. 17 Septembr. 1723 §.82 om Tingz ärendernes fogande etc.
11. Kongl. Håff Rättens notification af den 13 Martii 1728 grundad uppå hans Kongl. Mtz. ordres af den 9 Novembr. 1726 at

- den straffas med 40 mrkr. Smt. som har Lägenhet at bruka pigor och likwähl hafwer gässar till wallgång item Kongl. Rättens universale om samma ärende af d. 10 Novembr. 1729.
12. Kongl. Maytz. Resolution om Cronobetiänternes i synnerhet Läns- och Nämдемännernes skiälige wedergjälning wid private måls executioner och förrättningar af den 6 Martii 1728.
13. §.22 med åtskillige flera puncter af Kongl. Maytz. Nya rättegångz förordning af den 4 July 1695.
14. Kongl. Maytz. allernådigste Instruction af den 30 Octobr. 1721 at Cronofougdarne, Läns- och fierdingzmän skola Sortera under Häradz Rättens afdömande där de allmogen någon oförrätt tilfoga och at Häradz Rätten bör saken uptaga, ransaka, skiärskåda och afdöma, item Högle. Kongl. Håffrättens notification angående detta ärendet af d. 17 Novembr. 1721.
15. Kongl. Maytz. förordning af den 19 Decembr. 1699 om dem som sättia sig emot sina husbönder såra elr. dräpa etc.
16. Kongl. Maytz. förordning af den 29 Martii 1699 om den som

Original side 812 a:

- slå sina föräldrar.
17. Kongl. Maytz. förordning af den 11 Maii 1698 om dem som slå sina swär och Styffföräldrar.
18. Kongl. Maytz. förordning af den 14 Novembr. 1698 om den som slår sin hustrus Styffföräldrar.
19. Här på uplästes Högwälborne hr. Baron och Landzhöfdingens publication af den 16 April 1729 om Caitoma Lapparnes Handell här wid Juccasjerfwi sålydande i bokstafwen Nemble.

Ehuruwähl hans Kongl. Mayt. igenom dess resolution under den 6 Novembr. 1722 allernådigst har stadfäst Luhleå stad det privilegium och förmån, det bör, likmätigt 1695 års uprättade Jordebok öfwer Lapmarkerne, Lap Allmogen i Luhleå handa och sine waror förbyta med Luleå stadz borgerskap, på deras wanlige marcknadzplatzer, anbefallandes mig der öfwer en noga hand hålla, efter som iag och strax derefter samma Kongl. Resolution låtit i Lapmarcken publicera Lapallmogen till efterrättelsse; Icke dess mindre som det förspördes, det, twärt emot Lapallmogen i Luleå ändå skola sig understå, at med sine waror resa til Piteå och Torneå Lapmarcker, hwarigenom Borgerskapetz näring och handel blifwer förderfwad Konungen och staden till skada, altså har mig å Embettes wägnar ålegat, för högstbemte. Kongl. Maytz. Resolution här igenom å nyo at uprepa och publicera Låta, med yttermera förbud, det ingen af dhe lapmän och byar, hwilka efter Jordeboken och Kongl. förordningen höra till Luleå Lapmarck, måge under hwad förwändning det wara må, resa med sina Wahrer och afwell till andre Marcknadz och bytesplatzer än som Luleå stad och Lapmarck af ålder förunte och nu brukeligen äro; Och på det sådant, må så mycket mera hämmas å ligger det Herrar Justitiarierne och Cronobefallningzmännerne I Torne och Pitheå, at genast drifwa dem tillbaka till den ort de höra;

Men der de ändå sig ey rätta wilja, kommandes andra gången igen, bör de-

Original side 812 b:

ras godz och wahrer förhållas och wäl förwaras till dess efter behörig notification tilsmort; de derföre lagle. plichtat; börandes denne publication i alla trenne Lapmarckerne årligen på Tingen allmogen kundgiöras, då de mäst kunna wara tilstädes, Ume den 16 April 1729. Jakob Grundel. Petter Bursell.

2.

Sedan kundgiordes och upropades dhe stämningar som woro angifne och jämkades Tingz ärenderne til följe af den 82 §. uti Kongl. Maytz. Resolution på allmogens besvär af den 17 Septembr. 1723 för hwar dag. Wid hwilket tilfälle Olof Larsson ifrån Koksoando som förledne rättegång war frånwarande sig nu instälte hehl full och drucken emot Kongl. förordningen och Kongl. Mtz. Grufwe articklars 31 punct, hwarefter han och hade blifwit belagd med Sex marcker Smtz. straff, men som han under upropen wiste sig mycket onyttig och emot gjorde åtwarningar bad Rättens tälck Mikkel Jönsson Stålnacka Kyssa märrafitta, ty blef han i anledning af Rättegångz förordningens 22 §. med 10 dlr. Smt. belagd, hwilket honom antyddes och här igenom annoterat blef sig sielf till rättelse och androm Wanartigom til åtwarningh.

3.

Och som Nämdemännen Henrik Mikkelsson Biörndaler, Thomas Larsson Lalla med Jöns Andersson Pingi, intet kunna förete någon skiälilig ursächt, hwarföre dhe första Tingzdagen sig absenterat emot Kongl. Maytz. Rättegångz förordningz innehåll; ty blefwo dhe jämwähl sakskyldige ärkiände till 1 dlr. Smt. hwardera rättens ensak.

4.

Befallningzman Wälbde. Petter Pipping på Embetes wägnar samt Rådmanen Abraham Hellander med borgaren Henrik Curtelius, Anders Hellant, Morten Rechard, Morten Brase, Karl Tolpo, Anders Murbergh och Samuel Steen ifrån Torneå stadh, angåfwo hurusom

Original side 813 a:

förledne waras twänne ryssar hwars namn de intet kiänna, skola warit hit till Juccasjerfwi och giästat hos Kläckaren Henrik Madsson här wid platzen, hwilken på anhållan blef förestält, berättandes husbonden warit en wid Namn Onto med sin dräng allena, hafwandes med sig haft hampa, blaggarn och lerft samt siälskins hudar och

giästat i trenne nätter hos honom, en wicka för nästledne währ Matzmässon, doch skola dhe intet fått sålt något efter som allmogen ey warit tilsammans, men hafwa likwähl lemnat hoos Kyrckioherdens Sohn Sjur Lars Tornberg in mot 200 alr. blagarn, hwilket dhe utsatt för 8 öre Koppmt. alnen och låfwat komma till Enoteckis detta åhr 1730 efter tingz och Marcknadztiden, men om han intet skulle få sälja det här, så skulle han låta föra det till Enoteckis.

Här wid påstod Befallningzman Pipping at godzet måtte framhämtas som och skiedde af länssman Per Påcka och Nämdemännen Erik Stålnacka med Mons Mortensson som befans bestå af tvenne packor eller bultar.

Här hoos anförde Borgerskapet at Henrik Ruuth wid namn som ifrån Torneå stadh gifwit sig öfwer till Norjet skall äfwen resa omkring Lapmarcken och byarne, samt borgerskapet till präjudice uphandla alla handa waror såssom räfwar, uttrar och biörnhudar och dem sidan deponera hos berörde Sjur Lars Tornberg i prästegården, hwar till han fuller för detta åhret nekade fast det kunnat skiett för några åhr tilbakars.

Och som ofwannämde kiärande anhöllo at desse packor måtte blifwa satte uti förwahr samt förseglas til vidare laga utslag, ty blefwo samma blaggarns bultar nu af dombhafwanden, Befallningzmannen och oftaberörde Lars Tornberg förseglade, samt lefwererade uti taka Mans händer i så måtto at Befalln. Pipping fogar den anstalt, at dhe till vidare utslag kan wara förhanden och tilstades, hwar på följande till

Original side 813 b:

Monsieur Tornberg extraherades.

Emedan som Befallningzman Wälbetde. Petter Pipping med Borgar och handelssmännen ifrån Torneå stad Råd. Wält. Abraham Hellander, Henrik Curtelius, Anders Hellant, Morten Rechard, Morten Brase, Karl Tolpo, Anders Murberg, Samuel Steen månde föredraga hurusom en Rysk undersäte Onto wid namn skall förledne wåras Matzmäso tiden icke allenast rest omkring Enoteckis och jämwählhit till Juccasjerfwi allmoge med åtskillige Kiöpmans waror, utanoch nedersatt uti Kyrckioherdens Wyrdige och Wällärde Johan Tornbergz gård hos Sonen Monsieur Lars Tornberg in mot 200 ale. blaggarn at försäljas för 8 öre Kmt. alnen, begiärandes at som detta hans förfarande skall wara emot lag och förordningar det måtte samma godz blifwa med tillbörlig Seqvester belagd till vidare undersökning; hwarföre som Häradz Rätten sådant intet förwägra kunnat, blifwer berörde Ryska Man Onto här igenom antydt at antingen sielf eller igenom Laga fullmächtig till nästa Ting sig inställa at uti detta målet med Sjur Lars Tornberg jemte angifworna tala och swara, emedlertid sättes ofwannämde blaggarn igenom Befalln.

Pipping anstält i förwar till berörde tidh at wara till handz då laga utslag här på följa lærer likmätigt 1695 års Kongl. Mtz. stadga och Rättegångz förordningz §.2. Juccasjerfwi tingställe den 13 January 1730.

5.

Såssom ransakningen öfwer Lapländaren Jon Mortensson Nutz och Drängen Knut Persson V.V. angifne bråttmåhl är för detta, hehl och hållen till den Höga Kongl. Håff Rätten med bref och berättelsse afsänd den 15 Maii 1730; altfördenskull blifwer den samma nu här utesluten som här ut tryckeligen infört warder, likmätigt Högbe-

Original side 814 a:

mälte Kongl. Swea Håff Rättens aflätne befallning och Circulair bref af den 12 Novembr. 1712, qvod observandium.

6.

Sammalunda uteslutes af domboken ransakningen öfwer Mikkel Påls-sons fördömmeliga Konstlande och det i anledning af Högle. Kongl. Håff Rättens för påberopade Circulair bref af den 12 Novembr. 1712, emedan som den samma är tilförne af den 8 August. 1730 hehl och hållen med den der på fälte Resolutionen Högbe. Kongl. Håff Rätt i underdån-Ödmiukhet worden tilstæld och öfwerskickad, hwilket här med uttryckeligen infört warder till framdeles efter-rättelsse.

7.

Uti twisten Emillan Handelssmannen Morten Rechard ifrån Torneå stad och Lapländaren Erik Persson Joni Pieti angående en Ren Oxe som skall rymt för dess styffaders Rådman Samuel Krookz raid Nils Amundsson wid namn åhr 1727 och kommit till Johan Rasmussons by, hwar ifrån Erik Persson skall den samma tagit; så förklarade sig nu berörde Erik Persson at han på Rådman Jakob Isakssons raid Lars Larsson Langos begiäran skall uti åtskillige byar tillhopa sankat 12 stk. Ren Oxar om sommaren medan dhe ännu warit hehl snöda, hwilka haft åtskillige örmärken såssom Borgare Renar pläga wara Conditionerade, hafwandes berörde Lars Larsson allesammans för sin husbondes renar igenkiänt och till sig tagit, doch har Erik Persson intet wettat om dhe alle just warit Jakob Isaksson tilhörige eller någon annan af Borgerskapet.

Henrik Andersson Nutt som war af Monsieur Rechard till wittnes inkallad, betygade efter ojäfachtig aflagd witnes Edh det han sett denne handelssman Rechardz men nu bort komne och stridige

Renen 1728 om sommaren uti Johan Rasmusson och Pål Olssons by, hwilken Ren skall sommaren tilförne warit uti dess bylag och ibland dhe Renar som Rådman Krokens

Original side 814 b:

raid Nils Amundsson skall den tiden om händer haft.

Sedan förestälte Recharð Lappländaren Anders Andersson Matti til witnes, som uti Edzstad anförde at 1728 om sommaren skall Erik Persson kommit til honom och bedt det han wille utlefwerera alla fremmande Renar som han kunnat hafwa hos sig, efter som för Rådman Jakob Isakssons raid Lars Larsson Lango skall åtskillige wara bortkomne, läggandes det till at Lars må intet kiänna till sig dhe renar som intet woro fullkommeligen dess husbonde tilhörige, hwar på Erik Persson skall tagit 6 stk. ifrån honom så at han tilsammans in alles fått 12 Renar med den som han emot tagit hos Jakob Rasmusson, doch skall Erik Persson utlåt it sig för Anders Matti at han icke kiände alla Renarne som han församlat om dhe warit Rådman Jakob Isaksson tilhörige eller intet.

Johan Rasmusson förestältes och berättade uti Edzstad at 1728 om sommaren skall kommit till honom åtskillige främmande mäns Renar och sedan en och annan tagit sine igen, så skall doch en Ren blifwit qwar til dess Erik Persson uppå Lars Larssons begiäran ankommit och sagt det wille han taga den samma, efter som mera nämde Lars Larsson skall haft renar borta för Rådman Jakob Isaksson, men utlät sig der hoos at han intet kiände renen utan tör hända at det är Jakob Isakssons, hwarpå som Johan intet förwägrat Renen skall Erik Persson wid återkomsten ifrån dhe andra Lapbyarne, hwarest han äfwen frågat efter flere tagit honom, derifrån och ledt sin wäg jämte en annan utaf Borgare Renarne som Jakob icke heller kunde wetta rätta ägaren till.

Här widh påstår ännu Monsieur Recharð, at, som Erik Persson tagit och affört den Renen som han intet wist kiände, han nu bil-

Original side 815 a:

ligt måtte påläggas at betala sig den förkomne Renen, som han efter föregående perssoners wittnesbörd haft uti Johan Rasmussons by, och Erik Persson der ifrån således bort fört.

Men Erik Persson nekar sig här till kunna wara ansvarig, efter som han allenast tagit och tillhopa samlat Renarne, samt till Lars Larsson Lango uppå begiäran ifrån lefwererat dhe samma, hwilken intet hade bordt kiänna til sig dhe Renar som intet warit hans husbonde tilständigige, hwarföre Erik Persson förmenar det Hans Larsson måtte sielfwer derföre swara.

Fördenskull sedan som parterne utan vidare påminnande tagit aftråde, och saken blef lagder till närmare om pröfwande, höllo samtelige tolfmännen Erik Persson uti detta målet oskyldig at swara Monsr. Rechard i denne saken utan den som till sig kiänt, hwad honom intet hade bordt emottaga, har oftaberörde Rechard at hålla sig till som är Lars Larsson Lango; Altfördy blef följande till parterne extraherat.

I anledning af dhe bidragne omständigheter uti Handelssman Morten Rechardz påstående emot Erik Persson Päriskande, at swara till den af den sednare uti Johan Rasmussons by tagne Renen 1728 om sommaren efter Lars Larsson Matti Langos begiäran, hwilken warit Råd. Jakob Isakssons raid, för hwilken åtskillige Ren Oxar bortkommit och Morten Rechard will bewisa sig wara tillhörig, är Interlocutorie Häradz Rättens yttrande mening, det Erik Persson Päriskande såssom berörde Larses ombudzman, utan bemte. Lars Langos jämwahl inhämtade förklaring och bidragne utlåtelse härutinnan intet pröfwas böra swara, såssom den der alla af Erik Päriskande tillhopa hämtade Renar till sig kiänt. Actum Juccasjerfwi den 15 Januarii.

Original side 815 b:

8.

Ehuruwähl Lars Larsson Matti Lango hwilken tiänt för raid hoos Madame Stina Planting måste tilstå at han utan hennes låf och tilstånd, bårttagit 26 alr. hurst utaf den packen som hon skickat till Anders Andersson Matti, item 10 alr. lerft af en packa som hon med honom skickat till Erik Persson wid Masugnen, belöpandes sig för hurstet 8 dlr. 21 1/2 öre samt 3 dlr. för lerftet, och han tilstår sig warit hennes dräng 1728 om wären, då han sielf påsett när berörde packar med annat godz blifwit i ackiorne nederlagda och förseglade samt honom i händer lefwererade; likwähl påstår Madame Planting intet annat straff på honom utan allenast sin betalning som med stemmingzpenningarne sig bestiger till till 12 dlr. 25 1/2 öre Koppmt. hwilka han låfwade betala.

Fördenskull som berörde Lars Larsson Matti Lango tilförne för någon slik otrohet intet förminnes warit lagförder, mindre öfwerlygader blifwer han nu i anledning af Kongl. Mtz. placat den 18 Februarii 1720 första gången för snatterii ansedder, och dömd at betala Madame Stina Planting den tagne skadan med 12 dlr. 25 1/2 öre Koppmt. samt undergår aflösning uti stilhet i Sacristian hwarpå han erhöill följande remiss.

Såssom Lars Larsson Matti Lango är för begångit hussnatterie af Madame Stina Planting, första gången dömd at återbetala den tagne skadan, samt undergå aflösning uti stillhet i Sacristian; altså hänwises han här medh til det wyrdiga prästerskapet uti Juccasjerfwi församling at den honom ålagde Kyrckioplichten jämwahl ofördröyeligen undergå datum Juccasjerfwi Sochns tingställe den

14 Januar. 1730.

9.

Emedan änckan Britha Pålsdotter ifrån Taborsbärg igenom Nämde-
manen Erik Jönsson Stålnacka och Olof Eriksson låtit i rätten tidh
till detta Ting instämma Per Persson

Original side 816 a:

Harri dersammastädes at swara
henne för något slagzmåhl och för det han skall förderfwat dess
armar och händer, och berörde Harri sig wid upropen intet
infunnit; Ty blifwer han efter Rätte gångz förordningens 2 §. med
En dlr. Smt. belagd.

10.

Såssom Mikkel Olsson Inga förledne wåras 1729 månde försättia
dombhafwanden wid Kiengis bruk med skiutz Renars efterlåtande,
hwarföre han till innewarande års Ting blifwit inkallader at wisa
sina laga och giltiga ursächter, men icke kommit; Fördenskull
blifwer Mikkel Olsson Inga i lika mätto för stämningz försittian-
de med En daler Smt. belagd efter rättegångz förordningens 2 §.

11.

Qwinnos perssonen Britha Andersdotter ifrån Sariwuoma blef af
Kyrckioherden Wyrdige och Wällärde Johan Tornberg angifwen at
hafwa fött et piga barn den 19 förweckne Septembr. som blifwit
Christnat den 27 sistle. Decembr. wid namn Karin, skolandes hon
hafwa bekiänt uppå drängen Nils Olsson Kenno, hwilka perssoner
blefwo före kallade, och som dhe begiära at få bygga ächtenskap
sin emillan, widgåendes drängen sig wara rätta barnefadren til
det af Britha Andersdotter födde pigabarnet; ty kunde Rätten dem
sådan deras begiäran icke förwägra, utan hafwa dhe sig hoos
bemte. Kyrckioherde at angifwa, at winna den Christeliga och
Kongl. Maytz. förordningar likmätiga copulationen till godo, doch
så at dhe efter Kyrckiolagens 5 cap. 2 §. 1686 erlægga och betala
till Kyrckan 2 dlr. Smt. för otidigt sängelag, hwilket parterne
tilbörligen antydt blef, hwar på dhe togo afträde.

12.

Original side 816 b:

Såssom Mikkel Pålsson Stackar månde under warande ransakning öf-
wer Britha Andersdotters Lägersmåhl, giöra in för Rätten uti
dryckenskap obeskiedeligit oliud; Ty blifwer han i anledning af
den 31 §. af Kongl. Maytz. grufwe articklar ansedder med 6 mrkr.

Smtz. böter Rättens Ensak hwilket honom sedan han nychter blifwit företydt blef.

13.

Emedan som stridigheten emillan Kyrckioherden Wyrdige och Wällärde Johan Tornberg jemte Kläckaren Henrik Madsson Kiärande och bröderne Lars och Henrik Wintori swarande om twenne förkomne Renar som 1728 års Juccasjerfwi protocoll § 11 bredare utwisar icke syntes beqwämligen parterne Emillan blifwa utan Edgang sliten, pröfwade Häradz Rätten i anledning af dom Reglor 28 §. skiäligt at föreslå wederbörande förlikningen, hwar till som dhe efter någon reciprocerad stridighet i synnerheet på swarand sida omsider på Kiärandernes begiäran samtychte, i så måtto, at oansett Lars och Henrik Wintori intet befinnes tillfullo wara öfwer tygade utan enständigt påstå sin oskuld uti detta dem tilwitta bråttmålet, dhe likwähl till undwikande af vidare besvär och olägenhet utlåfwa at betala till Kyrckioherden in alles, så wida han fått sin Renshud igen, 8 dlr. Kmt. och till Kläckaren med stämningzpenningarne inberächnade 12 dlr. 4 öre dito, hwilket som dhe med handaband på alla sidor stadfästade;

Ty blef och sådant till den Kraft och säkerhet som Lag och Kongl. förordningar medgifwa, härmedelst i Rättens protocoll infattat wederbörande till framdeles efterrättelsse hwar på Lars Wintori tog sin Renshuud igen som stod hoos Länszman Per Påcka i för warhr.

Original side 817 a:

14.

Per Thomasson ifrån Caitomjaur som skall för 15 åhr giftet sig, insinuerade en förtechning på det som han gifwit i ruta till dess swärfader Thomas Amundsson ibidem Nemble. Ett förgylt silfwerbälte, 10 par Maljor, 2 stk. skiedar, 1 stk. Silfwer Salpo, 2 stk. Rahnor, 1 stk. Ox Rehn, 1 stk. Runo, då Thomas äfwen tagit emot twenne Rehner, och låfwat gifwa honom et förgylt silfwerbälte, hwaröfwer Per Thomasson nu såssom wittnesmän producerade och framställte Olof Larsson Wordno här ifrån Juccasjerff, hwilken tillika med Lars Persson Rowis ifrån Caitom nu intygade at Thomas Amundsson låfwat berörde sin måg det samma förgylta Silfwerbältet för 4 åhr sedan wid Wästersiön, som dhe med egna öron skola åhört, hwar öfwer samma Per Thomasson begiärar Häradz Rättens attest, ty blef sådant härmedelst extraherat af Juccasjerfwi Tingställe den 14 Januarii 1730.

15.

Den Intechning som Henrik Henriksson ifrån Wittangi lätt för Rätten presentera förledne åhr den 19 Januarii första gången, blif-

wer här af domboken utelämnader, så wide den samma är tilförne ord ifrån ord till den Höga Kongl. Håffrätten uti Lagfartz protocollet införd den 13 Aprill år 1730, hwilket här uttryckeligen nämt warder i anledning af Högbemte. Kongl. Håff Rättens ordres och befallning af den 12 Novembr. år 1712 qvod notandum.

16.

Emedan som Erik Karlsson gått i borgen för dess piga Karin Mikelsdotter at tilställa Per Thomasson Riik ifrån Caitom efter giort aftahl och slutit kiöp förledne år om två tintar bränwin och 3 alnar toback, som Per strax lefwererade, en Woignell Runo, hwilken Per likwähl ännu intet skall fått utan

Original side 817 b:

en Woignell Kalf, hwar med han betygar sig intet wara nögd; Ty pröfwades Erik Karlsson skyldig, som det gjorde löftet widgår at tilböriligen i detta målet Per Thomasson skadelös giöra, jemte expenser 1 dlr. 16 öre Koppmt. hwar med dhe blifwa åtskilde som parterne antydes, Juccasjerfwi tingställe den 17 Januar. 1730.

17.

Uti twisten emillan Pål Hansson och Per Nilsson Nicki med Jöns Olsson Seipi om några persedlar som för Pål skall bortkommit förledne sommar wid dess stabur hwarest desse utan låf suttit sig bestigande till 14 dlr. 20 ör Kmt. som Specificationen utwisar, så förliktes parterne nu in för Rätten i så måtto at Per Nilsson Nicki betaler till Pål Hansson 3 lodh och Jöns Olsson Seipi de andra 3ne lodh jemte expenser och tidspillan 3 dlr. Koppmt., hwar med som dhe å alla sidor förklarade sig nögde wara, ty lät och Rätten der wid förblifwa som annoteras datum Juc. Tingställe den 20 Januar. 1730.

18.

Såssom ingen förlikning blifwit träffader emillan Hans Anderssons hustru Britha Henriksdotter och hustru Graniel Olofsdotter Wollock, uti den saken som 1728 års protocoll No. 24. widlyfteligare utwisar, och nu för parterne kländerlöst upläst blef, angående en Mörckblå raskmyssa, som hustru Britha till sig kiänna will af Hustru Graniel, hwar wid så wäl kiärandens som swarandens ståt i taka Mans händer hos Länssmannen Per Påcka med den af hustru Britha upwiste skarfnigen, till dess hustru Graniel wid instundande Ting skulle upwisa en dylik myssa som hon berättar sig hafwa i dess stabur sömmader

Original side 818 a:

af samma slag som hon 1726 Marcknad skall kiöpt af Handelssman Morten Brase, och som Rätten ingen serdeles uplysning widh denne twisten erhålla månde, mera än det alla tre myssorne syntes wara mächta lika til rasket och färgen, hwar wid hustru Britha Henriksdotter månde påstå at hustru Graniel Edeligen måtte erhålla det hennes myssor skulle wara sömade utaf et slag, emedan hustru Britha Eljest intet annat kan see än skall Graniels myssa warit den samma som hustru Britha haft i bland dhe saker som hon för 10 à 11 åhr sedan igenom tyfwa hand bortmist, hwar till hustru Graniel wid sista rättegång aldeles benägen wahr som doch till instundande ting uppskiutit blef, så framt icke dessförinnan någon närmare uplysning erhålla kan.

Fördenskull som hustru Britha inga andra skiähl ännu förete kunde mera än myssorne woro till färgen, Facon och sanningen lika, och hustru Graniel ännu ytterligare påstod edeligen erhålla det hennes Myssor skola begge två wara sömade af det rasket som hon kiöpt af oftanämde Morten Brase, hwar wid intet medell hielpa wille at ställa parterne tilfredz i denne saken utan Laghgångh, blef i anledning af dom. Regl. 28 & 29 §. Swaranden Eden förestafwader i så måtto. Jag Graniel Olofsdotter betygar in för Gudh och på hans helige Evangelium at samma myssa som warit satt i Kyrckian och den iag nu framwiiser äro utaf et slag och stycke sömmade, warandes samma rask kiöpt af Handelssman Morten Brase, så at iag intet någon myssa wet mig äga, som skall tilkomma hustru Britha Henriksdotter, så sant mig Gudh hielpa till lif och Siähl.

Hwar på hustru Britha tog sin myssa med skarfningsen och hustru Graniel Olofsdotter sina twenne myssor och gingo hwar sin wäg, sedan dhe i så måtto blifwit åtskilde.

Original side 818 b:

19.

Hans Andersson Hanas företrädde upwisandes en sliten Wallmars tack som han skall igen kiänt wid Wästersiön hos en finne wid namn Arnt Edisson, hwilken tack elr. Klädes tiortill han i så måtto till sig tagit, at han dersammastädes igen pantsatt en swart Klädes tack, hwar på Hanas til bewis nu framter berörde Arnt Edissons skrifwelsse til Nämдемannen Jon Henriksson daterat Herriangen den 29 Octobr. 1729 i bokstafwen så lydande; det er Vitterligt at dend Kofte som ieg Kiöfte paa en erlig maade, det Var mig U-Vidende at dend Var staalen ieg Kiöpte hos Ol Amundsson Lap, Nu siden kom den rette Eyermand som aate Koften tog igien dend Kofte och sate en anden halvesleten Kofte, hand lofte at skaffe en Vog iärn saa skall hand faa sin igen, det er sandfärdigt at Hans Andersson tog Koftan, nu begiäris här wenligen at Hans Andersson endelig skaffer mig det Vog iärn, här med Gudi be-

fallet. Arnt Edisson Find etc.

Och som Hanas förnummit det Olof Amundsson Norsk Man skall försålt den samma efter Amund Jönsson Stornäsas begiäran til berörde Arnt Edisson och fått derföre et får och en gieth som Olof till Amund Jönsson lefwererat; ty begiäran han at som Amund Jönsson Stornäsa nu icke befinnes wara närwarande at förklara sig här öfwer, det måtte han blifwa honom tilswars å nästa ting lagligen instämd. Emedlertid blef denne af Hanas upwiste halfslitne Kåftan nu äfwen sätter till omrörde tidh hos Länsman och Kyrckiowärden Per Pocka i förwar, då Häradz Rätten der öfwer vidare undersökning anställa skall.

20.

Emedan som Länsman Per Jonsson Pära wid dess instämde saak emot framledne Olof Nymans sterbhuus om en Silfwerskål kallad Tinti kauwa som Nyman i Lifztiden skall honom Låfwat,

Original side 819 a:

sig intet wid up-
ropen infunnit, mindre under Tinget igenom dess fullmächtig låtit andraga dess laga förfall; ty blifwer han til följe af Rättegångz förordningens 2 §. med 3 dlr. Smtz. böter belagder, Rättens Ensak.

21.

Såssom Lappländarne Tolfman Jöns Andersson Pingi, Nils Jonsson Kiänni och Nils Kiänni befinnes hafwa sat odugelige Renar uti dombhafwandes skiutz ifrån Öfwer Calis opføre så at han icke utan stor möda har kommit till stämningzdagen fram, hwilket skiutzlapperne Nils Knutsson Nicki och Anders Jonsson Pallias som haft Renarne om händer wid handen gifwa och högeligen beswära sig öfwer, så wähl som at Länsman Pära intet förordnat twenne ombytingz Renar och dessutom gifwit dem liten näst och mat på wägen, hwar till Jöns Pingi, Nils Kiänni och Brodren Nili intet med skiähl till sin ursächt hade at föredraga utan låfwade framdeles bättra sig.

Fördenskull blifwa de för denne gången hwar för sig sakfälte til 3 mrkr. Smt. i anledning af Kongl. Mayttz. allernådigste stadga och förordning af år 1664 den 29 August. § 13 och förnöye skiutzlapparne den näst som brister för dem. Men beträffande länsman Pära som intet ombytingz Renarne förordnat Nemble. 2 stk., så anstår med Rättens utlåtelse der öfwer till dess han öfwer detta målet lagligen instämd blifwer.

22.

Under ransakningen öfwer Jon Mortensson Nutz andragne Kiäromåhl emot drängen Knut Persson, inkommo länssmannen Gamla Per Pålsson Inga med Jon Andersson Walki uti Tingstugan druckne giörandes med deras sårlande märckeligt oliud.

Fördenskull blifwa dhe hwar för sig efter

Original side 819 b:

den 31 §. af Kongl. Maytz. grufwe articklar ansedde med 6 mrkr. Smtz. sakören rättens Ensak, hwilket dem till rättelsse wederbörligen företydt blef.

23.

Ehuruwähl Häradz Rätten mände pålägga länsmannen Per Pocka wid sista Ting, som protocollet No. 18 widlyfteligare utwisar det borde han foga sådan anstalt at den framledne Erik Abrahamsson Abrill Reliqvier skulle uti giörligaste mätton blifwa upsökte samt til Kyrckiogården framskaffade; icke dess mindre befinnes at han der om litet wårdat sig, ja så at han icke ens någon befallning til de nästgränsande byar af detta ärendetz befrämiande utgifwit.

Förutan at igenom länssmannens owarsamme förordnande med wachten nästledne åhr, det pröfwes at den misstänckte Mads Dagar fått tilfälle at sticka sig utur vägen, såssom aldeles stridande emot det 26 cap. Tingm. B. och 12 cap. Tiufm. B. L.L. samt Kongl. Mayttz. håfarticklar 1687 §. 26. Fördenskull pröfwar Häradz Rätten at Länsmannen Per Pocka för sådan efterlåtenhet skull giort sig saker til 40 mrkr. Smt., hwilket honom wederbörligen antydt blef.

24.

Sedan som Lappen Henrik Hamma den 10 Martii 1729 på dombhafwandens beskickning i Kiengis bruuk uti Nämndemannen Mons Erikssons närwaro ifrån Enoteckis icke wirkade sig komma till tals utan sådan dess förmans budh wahnwyrdade och förachtade, blef honom igenom Tingztälcken Mikkel Jönsson Stålnacka och Mikkel Andersson Pallias tilbörligen antydt, at för slikan olydna wid 1730 års Ting i Juccasjerfwi sig förklara och dess laga ursächt, framtee, men som på undersökning om Hamma sig wid Tingzprädikan nu infunnit ingen tilförlitelig efterrättelsse inhämtas

Original side 820 a:

kunnat, är han likmätigt 1695 års rättegångz förordning upropad worden, doch

utan genswar, hwarföre i anledning af högst bemte. Kongl. förordningz 2 §. innehåll, blifwer Henrik Hamma med 1 dlr. Silfrmtz. böter belagd. Juccasjerfwi tingställe den 13 Januarii 1730.

25.

Bruksz Karlen Lars Hanssons hustru Elin Olofsdotter ifrån Masugnen wid Jonuswando, Kiärade til Mikkel Pålsson Stackar lap för hemgång och sönderslagne fönster, hwaröfwer hon insinuerade dess Mans skrifteliga berättelsse daterat Masugnen den 9 Januarii 1730 upsat af Rådmanen Abraham Hellander i Torneå så lydande i bokstafwen.

För den högtährade Häradz Rätten nödsakas iag i Ödmukhet framkomma, och wid handen gifwa, huru såssom Lapmannen Mikkel Pålsson nästle. Wår Wårfrudagztiden mig i mit huus ofredat, Nemble. at han ey allenast om Nattetiden sönderslagit fönster glaset som kåstade 3 1/3 dlr. Kmt. utan och med stort buller och owäsende kommit om Nattetiden i mitt huus, rifwandes opp farstugudören och den sönderslagit, samt sedan han insluppit, slagit Knytt näfwan i bordet, och undsade at aldeles nedrifwa och kullkasta mit huus, wid hwilket tilfälle han och trugade af mig en liten Koppar Kit-tell, som han satt i pant hos mig emot 2 dlr. Koppmtz. undfående, hwilken hemgång och Owäsende Tolfmännerne i bruket Gabriel Johansson och Frans Nilsson, samt hustru Maria Johansdotter skola wetta intyga, dessutom månde han en tidh eller ohngefähr 2 weckor der efter, sönderslå et annat fönsterglas af mig, som Kåstar 3 dlr. Kmt. Kläckan 3 om dagen. Nu som man intet är säker, at bo uti sitt huus, för bemte. Mikkel Pålsson, utan dageligt befarande för hans öfwerfallande, kan iag ey underlåta at ödmukeligast anhålla den högtähra

Original side 820 b:

de Häradz Rätten ey allenast om laga näpst, för hans grofwa framfahrande, utan och det han måtte ersättia mit skadeståndh, så wähl för det han sönderslagit, såssom och för resan hit åth med mehra, afwachtandes här å et högrättwist utslag med framhårdande etc.

Mikkel Pålsson inwände här emot intet annat än at han skall betalt Lars Hanssons hustru för fönsterna 6 1/2 dlr. Koppmt. samt för dess resebekåstningar hit å 8 mihl fram och så många tilbaksars, hwarföre hon prätenderar 12 dlr. efter som hon måste Läya sig skiutz Rehnar skall han låfwat och tilsagt henne en Ox Rehn samt för det öfriga bett henne om förlåtelsse, hwilket äfwen hustru Elin Olsdotter widgick hafwandes wähl för sin dhel den hennes hus tilfogade oförrätten eftergifwit, enär som hon får skadan och sin resa betalter.

Men som denne Mikkel är en underlig Man i synnerhet när han får något i hufwudet, då hon befarar lika tractamenter af honom; Ty

hemställer hon Rättens ompröfwande om han icke efter lag med några böter kunde beläggas sig sielf och androm till en warning och rättelsse.

Altfördii som Mikkel Pålsson på undersökning befinnes hafwa om en Örkenatt icke allenast sönderslagit Lars Hanssons farstugu dörr och fönster och der på ingått släendes Knytnäfwan i bordet, med undsäyelsse at kulkasta huset för honom, utan och några wickor der efter sönderslagit et annat fönsterglas för honom, ty blifwer han för slikt dess förfarande såsom emot lagstridande och hemgång nu ansedder med 40 mrkr. Smtz. böter ex. argto. cap. 5 Edzörs B. L.L. som honom wederbörligen antyddes med förmaning at aldeles förkasta bränwinet som han nu skyller på; Låtandes Häradz Rätten för det

Original side 821 a:

öfriga förblifwa wid parternes inbördes förening om skade-ståndetz ersättiande, hwar medh dhe sålunda blifwa åtskilde.

26.

Bruckz Karlen Anders Johansson Spett beswärade sig öfwer Mikkel Pålsson för det at han efterlätit honom en sin gässe Petter widh namn til at upföda, hwilken warit 8 åhr sammal, och som han hörer säyas at samma dess Sohn nu skall gå; ty anhåller Anders Johansson at Rätten wille här öfwer ransaka och laglikmätigt utslag der öfwer fälla, emedan som Mikkel Pålsson skal giöra så åtskilliga berättelsser der öfwer för honom, i anledning hwar af Häradz Rätten blef förorsakad at framkalla Mikkel Pålsson Stackar, som bekiände at gässen Petter olyckeligen för honom bortkommit, giörandes der öfwer en sådanna berättelsse Nemble. Såsom han bodde 5 mihl här ifrån nästle. höstars wid Raiswara Talmas ilag med Olof Olsson Oula dess hustru Elin Jonsdotter och Sonen Ola om 14 åhr, så ehuruwähl pilten Petter alltid giärna skall hållit till i skogen med en liten hund, ia at han ibland warit 2 à 3 nätter i sänder borta, hwilket han förmärckt warit dess lag at han intet kunde trifwas i Kåtan, utan så ofta tilfälle gifwitz dragit sig till skogz fast än olåfwandes med hunden som war mycket trå efter gässen, så skall det intet bättre hänt om en Söndag elr. den 19 Octobr. 1729 som han tyckes kunna erhindra sig än att gässen om Morgånen skall begifwit sig ut medh hunden utan hans låf till Renarne sedan han för uth ätit något miölck, warandes den tiden hos Renarne, Mikkels hustru Ingrid Amundsdotter och dottran Ella om 20 åhr som nu icke är tilstädes, då gässen haft på sig Kåftan,

Original side 821 b:

en päls och Mudd med hanskar och twänne myssor på hufwudet som han alltid brukade, och skall då warit et wackert wäder, Men Mikkel Pålsson med Sonen Petter om 15 åhr skola warit i Kåtan, doch

skall det samma dag begynt på at snöga som i många dagar och nätter påstått at snön fallit til 2 alr. dyp innan det klarnade opp.

Middagztiden skall dottren Ella kommit med alla Renarne til Siljo sedan hon om natten föruth legat hoos dem i skogen, då han wid ankomsten frågade henne om hon sett gässen som nyligen war utgången, wara framkommen till Renarne omtränt 1/4 mihl ifrån Kåtan, hwar till som hon swarade Ney, och snöwädret begynte lätta till, skall han med sin granne Olof Olsson Oula strax samma afton gåt at leta efter honom uti Rehn kiekerit ropandes både gässen och hunden wid Namn doch alt förgiäfwes efter som snöwädret altförmycket starckt tilsatte, och ehuruwähl der omkring warit watukiällor, så skola dhe likwähl så tilfrusit at dhe wähl kunnat bära folcket.

Om Måndagen der på säger Mikkel sig åter hafwa letat med Oula doch alt fåfängt ropandes och skrikandes, och som det continuerligen snögade at dhe omöyeligen sågo sig här wid något gått kunna uträtta, ty måste dhe emot sin wilja med letningen afstå, doch skola dhe bott tillsammans uppå berörde rum alt till Andersmässo omtränt 6 wickor efter, och mera säger Mikkel Påls-

Original side 822 a:

son sig intet hafwa om detta at säya utan skall han hållit gässen i mat och kläder som sit egitt barn, som det och gör honom hierteligen ondt at han sålunda omkommit, wid hwilket tilfälle och Mikkel berättar sig hafwa mistat en godh och nyttig hund, hwilken af Kiärleck för gässen intet har welat skiljas från honom.

Mikkel Pålssons hustru Ingrid Amundsdotter Komus förekallades, hållandes till alla omständigheter samma berättelsse om gässens förlorande som Mannen anfört, men lägger det till at hon altid förhindrat gässen gå uth olåfwandes, som han warit mycket benägen till med deras hund som altid följde honom, då Mannen och Oula berörde Söndagzafton som han saknades woro at se efter honom skall hon och warit med och fåfängt ropat, men han skall tilförne warit wahner at ensammer gå til skogz med hunden at ligga fast han efter några dagar kommit igen, men nu syntes dem ogiörligt at söka, och igenom ropande finna honom emedan owädret alt mer och mera tilsatte, ty blefwo dhe föranlätne at der med låta anstå som innan en half wickas tid två alnar snö fallit.

Här på förekallades Olof Olsson Oula med hustrun Elin Johansdotter som warit i granskap med Mikkel Pålsson och som dhe blefwo för lagliga witnen erkiände ty aflade dhe ojäfachteligen den Wanliga Wittnes Eden och der på följande hwar för sig berättade; Nemble. hustru Elin Johansdotter först, at hon bodt förledne höstares ihopa medh Mikkel Pålsson då han haft hos sig en upfödningz gässe om 8 åhr gammal, af Anders Spet Brukzkarl wid Rais wara, hwilken, som han giärna skall welat hålla til i skogen med Mikkel

Pålssons hund, om en Lördagz Qwäll som hon tyckes minnas skall med berörde hund begifwit sig til marcken jämte Renarne öfwer bäcken, warandes i följe med honom pigan Ella Mikkelssdotter och Modren hustru Ingrid som kiört renarne till wäg, hwarpå Mikkel Pålssons flicka om mårgonen kommit med Renarne ifrån skogen men intet gässen eller hunden. Den dagen som Petter gick till skogen skall det warit wackert äfwen och Söndagen medh Måndagen derpå, men sedan skall et stort sniöwäder infallit.

Original side 822 b:

Hustru Elin berättar sig och frågat flickan Ella hwart gässen tagit vägen, som skal swarat Det hon intet wettat, samma söndagen skal likwähl hustru Elins gässar Anders om 5 och Nicolis om 9 åhr hwilka hullit på at hämta wed, för henne berättat, det de icke långt ifrån Kåtan skola sett Petter gå för uth och hunden efter. Uppå tilfrågan berättade hustrun at denne gässen alltid och ofta gåt ensam til skogz, så at han om sommaren tilförne warit 5 gånger bårta men doch kommit igen, nog berättar hon at gässen fåt math hos Mikkel Pålsson såssom hon och intet förmärckt at han Castigerat honom altför strängt hwar på hustru Elin Johansdotter tog afträde.

Olof Olsson Oula berättade uppå sin Edh, att han bodt uppå förberörde rum med Mikkel Pålsson i lag, hwilken haft Anders Johansson Spetz Sohn hos sig wid namn Petter; något för helgamässan 1729 skall gässen om en Lördag med Mikkelss dotter Ella gått till skogz med renarne hafwandes hunden med sig då wackert wäder warit, men om gässen då gått efter befallning eller af sig sielf wiste han intet säya, hustruerne begge Nembler. Hans och Mikkelss kiörde Rendiuern til skogz, hwilka Oula bett drifwa emillan begge Kåttorne, men Petter skall swarat lät gå dem här öfwer bäcken hwilken skall warit tilfrusen at den wähl burit. Om Söndagz middagen skall Ella kommit hem med Renarne men gässen och hunden woro borta, hwarföre Oula frågat henne om Kammeraten, hwar till Ella swarade sig intet wettat hwarest han tagit vägen, samma Söndagz afton skall Mikkel Pålsson med honom Oula gått till staburen eller hiällen, hwarest lapparne hafwa sina matwaror, i mening at träffa honom der men förgiäfwes

Original side 823 a:

och ehuru de låckat hunden och ropat efter gässen skola dhe lik wähl intet swar förnummit.

Lördagen, Söndagen och Måndagen skall warit wackert wäder, men om Tisdagen begynte det snöga med Kraft som påståt hela wickan, men om Söndagen, Lördagen och Måndagen skall det ännu warit bart på sombliga ställen, doch alla wattn så tilfrusne at man intet behöfde fruchta för dem. Ifrån Staburen rächte dhe fiäten efter honom och hunden som han gåt om Söndagz qwällen då de och funnit

den ena Myssan som han borttappat, skolandes han hela hösten för-uth gåt med twänne myssor. Om Måndagen skall Mikkel Pålsson äfwen letat men intet Olof Olsson, hafwandes dhe tillsammans bodt uppå detta rummet öfwer helgamäss, men aldrig sedermera något techn blifwit efter honom warse, alt til dess det begynte stor snöga om Tisdagen wäntade dhe at gässen skulle komma igen efter som han tilförne skall warit borta 5 gånger och hwar gång twänne nätter i sänder, men då sniön begynte häftigt at falla wände de aldeles igen at leta.

Eljest skall Olof Olsson Oula en gång tilförne samma höst funnit honom i skogen och fört honom med hunden hem, då han legat brede wid hunden och haft en ost at bita på, såssom och det nu syntes wara likt at han tagit math till sig af giällen, och änskiönt han war et barn af 8ta års ålder skall han doch intet annat förstätt än han ju warit wid sitt rätta förstånd, såssom och at han richtigigt fåt sin mat och uppehälle hos Mikkel Pålsson, samt eljest blifwit wäl hanterader, men då Mikkel Pålsson bett honom wara inne se om Elden och wachta Kåtan, skall Petter sådant oachtat likafult begifwit sig till skogz, och det som är underligit skall Petter i tree nätter warit borta för han kom i granskap med Mikkel Pålsson

Original side 823 b:

och tredie dagen kommit till hans Kåta öfwer en sådan stor älf, som aldeles syntes wara otroligit at något barn skulle slippa öfwer, hwar med Olof Olsson afträdde.

Per Mikkelsson Biörndaler sade sig hafwa bodt med Mikkel Pålsson i lag uppå fiällryggen förledne sommar men skal då intet förstätt at gässen under tiden någon sin legat borta.

Anders Johansson Spett säger sig wäl höra huru med dess gässes förkommande skall wara tilgått, men som Mikkel Pålsson intet lærer kunna ursächta sig at han wårdzlöst ju hanterat fremmande Mans barn, ty påstår han derföre laga straff på honom.

Här på blef föregående ransakning Klanderlöst upläst och som Mikkel Pålssons dotter Ella nu icke befinnes wara närwarande, hwilkens berättelsse Rätten likwähl nödigt pröfwar i förstonne inhämtas böra; ty har Häradz Rätten med detta måletz afgjörande så länge blifwit nödsakat at opskiuta, hwilket parterne antydt blef.

27.

Sedan fördeltes den stridige arfskapen emillan Henrik Larsson Gunnar och dess styfbarn Nils Andersson Perfwi Jon Labbas måg och Nils Heika Pietaris måg, Per Olsson Soro sin afledne hustrus dotter Sohn, Olof Mikkelssons hustru Ingrid, Olof Larsson Gunnars hustru Elin och Thomas Olsson Kittis hustru Elin, således twenne

söner och 4 döttrar efter framledne hustru Susanna Persdotter Pannacka, beståendes uti et silfwerbälte 14 1/2 lodh à 6 dlr. Lodet, 2 skiedar, 2 Klädningars Maljer, beståendes det ena af 7 och det andra af 8 par, en förgylt ring, en Koppar Kittell om 17 mrkr. och 5 Renar större och smärre.

Hwarföre som Henrik Larsson Gunnar, hwilken inga barn med Susanna haft först aftagit dess mårgon gåfwor beståendes af et silfwerbälte, En skied och ring, föll uppå dess andhel tvådelarne/:emedan förenämde war i stället för änkesängen:/af

Original side 824 a:

förenämde persedlar, så at arfwingarna fingo trediedelen elr. 5 rickz dlr. penningar, 3 Klädestacker, Henrik Larsson den bästa Klädningen och 2 Kitlar obytta, alla dhe andra Kläderna taga barnen, doch så at Per Olsson Soro får sin betalning för twenne dubbla Caroliner samt en slätt daler til Nils Perfwi af Kläderne, med Kittlarne stå 10 Rdlr. Specie i Norjet hwar af på Henrik Gunnar kommer 6 2/3 och på dhe andra arftagarne 3 1/3. Och som Henrik fick strax silfwerbältet om händer så togo dhe andre arfwingarne till sig twänne silfwerskiedar der emot, som wägde 5 lod tilhopa, hwar med alle samtelige blefwo uti wänlighet förlikte som ad notam tagit warder till framdeles efterrettelse.

28.

I Anledning af förledne års protocoll §. 4 om Malin Madsdotters bekiännelse ifrån Jonuswando uppå gifta Mannen Morten Jönsson ifrån Wittangi at wara barnfadren til dess oächta barn Anna, så blef nu berörde års förrättning tilböriligen för honom upläst som nyligen sig ifrån Norjet åter instält hwarest han en tid bortåth skall sig uppehållit;

Men som berörde Malin icke war närwarande och Morten Jönsson aldeles nekade till någon sådan gierning, fast än hon under dess frånwaro skall något dylikt uppå honom bekiänt; ty profwar Häradz Rätten nödigt at ofta nämde Malin bör jemte Morten Jönsson sig till nästa Ting inställa at fultyga honom dess plägade gemenskap med hwad mehra som tiänar till hans öfwertygande i detta målet at andraga.

Morten exciglerade sig fuller det han intet kunnat komma til nästförweckne Tingh af orsak at han intet fiskat och sålunda ey förmåt Läya sig skiutz tilbakers så wida han äfwen skall legt renar dit och intet brukat egna, som nu lemnas i sit wärde, emedlertidh böra sig jämwähl till instundande Ting infinna Mortens styfsöner Olof Olsson och Nils Olsson at examineras

Original side 824 b:

jämte hustrun
Anna Olofsdotter, blifwandes honom Morten Jönsson sådant wederbörligen antydt, samt Bonden Olof Dynisson ifrån Lådwicka som med en annan god Man har at antyda Malin Madsdotter här om.

29.

Emedan som Johan Nilsson Keisares hustru Elin Andersdotter andrager at dess dotter Elin en fulkomlig menniskia, bortkommit uti Jon Nilsson Svonnis tjänst, så at hwarcken liket är framskaffat elr. hon med säkerhet kunnat få wetta om dess aflidande, fast än Jon henne tilstält af qwarlåtenskapen en Ny Mudd och gammal Käfta samt 6 dlr. penningar för en Ny Walmars tack jämte twenne myssor, at hon intet serdeles mehra fordrar af dess Kläder.

Ty begiärrar hon det Häradzrätten wille öfwer detta målet en tilbörlig ransakning anställa på det alla falska rychten om berörde des dotters omkommande måtte wederbörligen hämmade blifwa, hwilket Rätten henne icke förwägra kunde, utan blef Jon Nilsson förestält som här öfwer följande berättelsse aflägga månde, Nemble. förleden åhr 1729 en wicka efter missommaren omträngt på en örkedag skall han med sin hustru rådgiort, hwad dhe skulle sätta dess pigor Karin Erikdsdotter Riik och denne förkomne Elin at giöra, då han befalte dem gå uth at plåcka gräs sådant som lapparne bruka i miölken at Koka och hacka, hwar på Jon Nilsson med Olof Andersson Turckz hustru Elin Mikkelsdotter Inga efter middagen begifwit sig til renarne at låta miölcka, hwilka ohngefär 1/4 wäg kunnat warit ifrån Kåtan opi bärigen, emedlertid war dess hustru Margretha Jonsdotter med drängen Nils Nilsson Nicka och begge pigorne

Original side 825 a:

ännu
wid Kåtan, och uti dess granlag bodde Olof Turck som jämwähl med sin piga Susanna Andersdotter Spett warit hemma.

När nu Jon Nilssons pigor gåfwo sig til wägz at plåcka gräset och skulle gå öfwer en bäck Sehelajocki, hwarest gräset på andra sidan war tilfinnandes, warandes samma bäck 1/4 mihl ifrån byn belägen, skal Ella uti den samma bortkommit, efter pigan Karins berättelsse som strax der på igen kom till byn löpandes andelöser utan at hafwa plåckat någonting och sagt, at då de skulle wada öfwer älfwen, så skall Elsa som gått efter åt sluntit och der på fallit i strömen, hwilken och strax dragit af med henne så at hon hwarken hört henne tala elr. ropa något, ey heller sedermehra sett henne.

Angående bäckarne och strömmarne ifrån fiällen så berättar Jon Nilsson dem hafwa sådant lag at dhe wähl om Morgonen skola wara

hehl torra, men när det lider på dagen och til aftonen så äro dhe hehl diupa för den sniön skull som af Solenes heta blifwer opsmälter, och bodde han wid en ort då denne olyckan hände som heter Kardimasjocki.

Så snart pigan Karin med detta budet kommit til byen, skall dess hustru Margretha och drängen Nicka samt Olof Turck luppit til Elfwen at leta, som nu Olof Turck gått öfwer bäcken på andra sidan och sett efter Ella, skall Jon Nilsson som war hos Renarne på berget blifwit warse at folcket gingo på begge sidor om Elfwen, sig der öfwer högeligen förundrat, intet wettandes hwad han här utaf sluta skulle, och som han intet kunde gifwa sig tilfridz för än han finge inhämta rätta orsaken här till, så skall han och förfogat sig det förminnandes wid det at han på et ställe wadade öf-

Original side 825 b:

wer bäcken, det kunde han wara omtränt 1 1/2 aln diup och äfwen såwid pass på samma rum der pigorne gått öfwer men ingen starck ström, doch wid pass 3 famnar nedanföre war starcka fallet och forssen med höga stenar och släta som om sommaren äro hahla at gå på, och war strax der wid som pigorne wadade öfwer. När Karin hånnit nämt landet, skal Ella fallit mit på streckan och wid det samma sagt åt Karin, si nu faller iag, hwar med det och war bestält.

Sedan som Jon Nilsson nu sålunda med sitt folck och grannar fåfängt et långt stycke utföre Elfwen letat, skall han dagen efter som warit om en fredag skickat bod til länsman Per Pocka och Tolfman Henrik Kemeleinen, hwar på länsman med Henrik Paucka först ankommit och samma dag Kemileinen med Sonen Petter och Amund Nimpa, hwilka sedan med honom äfwen fåfängt letat efter den förkomne menniskian, hans piga Karin skall nu wara håfwudswag och will altjemt löpa till skogz, hwilket i bland skall komma åt henne, som hon nu likwähl warit et åhr frii före, och skall wara märckeligit at Erik Persson haft trenne döttrar hwilka alla så funnitz, at hwilka en piga aldeles på det sättet bortkommit, och den tredie skall ännu wara hemma hos fadren sammalunda hufwudswager.

Jon Nilssons hustru Margretha Jonsdotter förekallades som följande berättelsse i denne saken aflade. Att Pigan Ella som bortkommit skall natten för uth wachtat öfwer Rendiuren, då hon kommit hem om Morgonen och hwilat sig skall hon bedt henne med Karin gå at plåcka gräs som brukas i miölken, efter som drängen sagt intet går iag der efter lät pigorna gå som och skiedde, emedlertid lagade drängen sig til at giöra ostar, som hos dem brukeligit är at

Original side 826 a:

Manfolcken merendels giöra, doch skall han intet hunnit någon färdiger för än Karin kommit springandes och sagt att Ella fallit i bäcken och strömen dragit af med henne, då hustru Margretha utan strumpor strax med drängen och Grannen Olof Turck luppit dit, hwilka sennare togo et tåg med sig och begynte wid ankomsten wada öfwer bäcken til andra sidan ropande och skrikandes så wähl som hon och ehuruwähl dess Man Jon Nilsson intet hörde det skall han likwähl ifrån Renberget sedt dem och omsider medh kommit dit; emedlertid war pigan Karin wid Kåtan at se om piltebarnet som war ganska illa förbränt. Men ehuruwähl Margretha med mannen och dhe andra sökte hela aftonen efter pigan skall det doch warit fåfängt, hwar på Jon Nilsson skall skickat efter dess andra grannar Länsman Per Pocka och Tolfman Henrik Kemileinen som äfwen dagen efter sig infunno men skola doch intet mera än dhe andra till saken uträttat, hwarpå hon afträdde.

Hustru Elin Andersdotter påstod at Läns- med Tolfmannen måtte Edeligen bestyrcka deras utsagu i detta målet, hwilka sedan dhe blifwit förekallade den wanliga wittnes Eden med hand å book ojäfachteligen aflade och der på följande hwar för sig anförde Nemble. Länsman Per Pocka i förstonne.

1729 Mariä besökelsse dag elr. den 2 Julii skall Jon Nilsson skickat pigorne at plåcka gräs, den 3 Julii eller Torsdagen skall Länsman med Henrik Pauka mot aftonen kommit till Jon Nilsson och strax derpå Henrik Kemileinen med Sonen Petter och Nimpa, då hustru Margretha begynte för dem at beklaga den olyckan som träffat deras huus, hwar wid hon anförde på samma sätt som Margretha här ofwanföre berättat,

Original side 826 b:

anförandes widare sig hafwa sagt til pigorne, I få plåcka litet nu men en annan gång mera, och skall aldrig bett dem gå öfwer bäcken som pigorne likwähl giort utaf sig sielfwa, då Länsman berättar sig frågat Karin, hwarföre dhe gingo öfwer bäcken, skall hon swarat Elin wille änteligen dit at taga färskt gräs som intet Renarne hade trampat på, hwarpå Karin sagt sig hafwa gått först öfwer och när Elin kommit mit på skall hon fallit och i det samma forssen dragit af med henne ropat till, då Karin strax luppit tilbakars med bodet, då matmodran med drängen och Olof Turck strax luppit dit och haft rep med sig, men intet kunna träffa någon liknelsse mindre pigan sielfwa. Här på skall Länsman med Pauka, tolfman Kemileinen, Sonen Petter, Jon Nilsson, Olof Turck och Amund Nimpa begifwit sig till bäcken, hwarest pigan Karin utwiste rummet som dhe skola gifwit sig öfwer, hwilket han befunnit 1 1/2 aln diup med stora hala Stenar på botnen samt fårshufwudet bredewid eller omtränt 3 famnar der ifrån, wid det han med förenämde Perssoner gåt utföre Elfwen skall han befunnit åtskillige brantafall mellan stenarne såwähl

som branta Klippor, då Länsman berättar sig sagt til dhe andra om någon Menniskia kommer hit så slår det aldeles sönder honom at intet hopp mera är at kunna finna den samma, emedlertid skall han med sina Cammerater gåt så långt utföre at dhe råkat spaka watten, men skall ändå ingen ting funnit, och war detta om sommaren ändå som bäcken skulle wara som torrast, mera säger Länsman sig intet hafwa at säya icke heller skall han något annat högt här om berättas.

Tolfman Henrik Kemileinen höll samma tahl med Länsmanen uppå sin Edh både om tiden

Original side 827 a:

och ankomsten samt at pigan skall utwist rummet hwarest Ella fallit, som han enahanda med Länsmanen befunnit, han med alla förenämde Perssoner skall sökt en hehl natt i så måtto att dhe gamla gått på denne sidan och dhe unga på andra sidan om bäcken doch förgiäfwes, då Länsman sig månde utlåta, här kan man intet finna någon menniskia för dhe branta fallen skull lika som af stugutaken öfwer bärg och klippor, hwar emillan warit litet spackt watten igen och åter derpå stora fall, så at omöyeligen något lik der kunnat blifwa helt behållit; den förkomne pigan skall warit en full wuxen menniskia, och mera säger han sig intet wetta i denne saken utan tog afträde.

Innan som Häradz Rätten kan sluteligen yttra sig i denne saken pröfwes nödigt at Pigan Karin Erikdotter som nu befinnes wara hufwudswager, jemte Henrik Pauka, Petter Kemileinen och Amund Nimpa samt drängen Nils Nilsson Nicka med Pigan Susanna Andersdotter Spett blifwa Lagligen examinerade hwilka till nästa Ting böra inkallas då Jon Nilsson Svonni med hustrun Margretha äfwen tilsades at sig infinna.

30.

Såssom skickaren Mikkel Jonsson beswärrar sig der öfwer at han under sin trägna upwachtning wid Ting och Upbörd med Tingewara, Talma och Sariwuoma Lapparne skall hafwa et stort beswär och mycket löpande, hwar emot allmogen ganska ringa erkiänslo wisa, ehuruwähl dhe ofta skola utlåfwat at betala till skickaren elr. fierdingzmannen två gråskin eller Rentungor af röken och det wid Marcknadztiden elr. då lägligast för dem faller, hwarföre han blifwer nödsakad at begiära afskied och må Häradz Rätten see sig om en anna skickare elr. fierdingzkarl.

Original side 827 b:

Fördenskull som denne Mikkel Jonsson är en bestälsam och nycter Karl och man til Justitiens handhafwande intet kan wara sådanne underbetiänte för utan så framt något uträttes skall, dessutom är

Häradz Rätten bekant at allmogen låfwat förnöya sina skickare hwad som dhe skiäligen förtiäna, och det icke en utan åtskillige gånger, har Rätten blifwit föränlåten, på det man nu för uth in-tet skulle blifwa handfallen till Högwälborne hr. Baron och Landzhöfdingens gunstiga bifall och samtycke, at till skickaren Mikkel Jonsson extrahera följande i saken.

Emedan som dhe fromme och ärbare Lappar af Tingewara, Talma och Sarivuoma allena betäncka det beswär som skickaren Mikkel Jonsson wid Ting och Upbördztiden såssom menighetens betiänt hafwa måste, och i följe der af med tilbörliq näst och understöd honom ihug-komma och hugna; Så har doch man med missnöye försport huru som dhe genwördiga emot all ärbar och skickelig ordning sådant alde-les eftersättia, hwarföre til hwarjom och enoms så mycket bättre underrättelsse blifwer här igenom kungiort, at der någon med så-dan olydna beträdes, har sig sielf til tiänlig rättelsse och and-rom till warnagell at böta med 24 öre Smt. Konungen, åklagaren och Häradet til treskiptes.

31.

Här uppå ransakades Upbördztlängden Man ifrån Man efter den af Be-fallningzn. Wälbde. Petter Pipping angifne Specificationen och upbördztlängd, och som den befans richtig; ty blef han och efter Kongl. Mayttz. allernädigste förordningar tilbörliqen Verifice-rad.

Original side 828 a:

32.

Sedan blef till Nämдемännerne härsammastädes utlefwererat 1729 Års Saköron Nemble. 18 dlr. Koppmt. som blef utdelt på 10 styc-ken, hwilket härmedelst till framdeles rättelse anteknat och ad notam tagit warder.

33.

Här på företedde änckie mannen Nils Jakobsson Labba hwilken tänck-ker ingå Ächtenskap med Pigan Karin Amundsdotter ifrån Malang, upwisandes dess Afwittrings instrument af Anders Andersson Matti daterat d. 20 Januarii innewarande Åhr och attesterat af Kyrckio herden Wyrdige och Wällärde Johan Tornberg i bokstafwen så lydand-e, Anno 1730 den 20 Januarii angifwer och låter Annotera skip-tesmannen Anders Andersson Matti Nils Jakobsson Labbas ägendom efter dess Sale. hustru Karin Andersdotter, hwilken lemnat efter sig 2ne Söner och 2ne dottrar. 1. Renar. 35 Wayar, 15 Oxrenar, 7 stk. 2 års gamla, 11 stk. Kalfwar, 2. Kläder. En Klädesråk af grönt Kläde, En Tiortill af wallmar, En Qwinfolcks pälss af hår-skin, En fårskins fäll, En halfsliten Rana. 3. Koppar. En Kittel af 6 mrkr. Ten tyg, 8 stk. wuotraip och 12 tömar. Således hafwer

åfwannämbde Anders Andersson Matti låtit mig Annotera och befunnit i saning som han betygar med namn och Bomärcke.

Hwar på följande extraherades Såsom Änckie mannen Nils Jakobsson Labba efter hr. Kyrckioherdens Attest will påstå dett skall han på sätt och wis som instrumentet utwisar hafwa afwittrat sine 4 små omyndiga barn och jag på efter frågan ingen förnummit derå Klandra; ty hafwar hr. Kyrckioherden dermed at förfara likmätigt Kongl. Kyrckio lagens innehåld, dock wore wähl om hr. Kyrckioherden hädan efter intet wittsord lemnade några afwittringar som icke äro förrättade af de der till Autoriserade Bytesmän Per Pålsson

Original side 828 b:

Inga och Tolfmannen Henrik Biörndaler i Sariwuoma, hwilka åligger at derföre giöra redo och richtigheet.

34.

Sluteligen upwiste Henrik Madsson Hufwa dess af witrings instrument sålunda lydande. Anno 1729 in Martio woro i Prästegården skiptesmännen Jon Henriksson Henda och Per Pålsson Inga med änkie mannen Henrik Madsson Hufwa som af wittrade sin Son Anders wid namn och befinnes på trediedelen som följer 4 stk. Oxrenar, 3 stk. Dito 3 årsgambla, 3ne stk. Dito 2 årsgla., 15 stk. Wayar, 4 stk. Dito 2 årsgambla, 9 stk. Kalfwar, En ny Koppar Kittel ä 5 mrkrs. wicht, 1 gammal dito Koppar Kittel à 4 mrkrs. wicht, En Silfwer skied à 3 lod, 4 par Silfwer Maljor, En blå Klädes råk, 3 stk. walmars råckar, En ny Rana, 5 wätrep och 4 tömar etc. etc.

Således i Sanning wara afluppit betyga underteknade Henrik Madsson Hufwa, Johan Tornberg, Jon Henriksson Tolfman, Per Pålsson Inga; Hwarföre skall Härads Rätten till nästa Ting vidare här efter fråga och målsman för Barnet tillsättia, Actum ut Supra.

Således uppå Juccasjärfwi Tingställe och Torneå Lappmarck, sakerne wara angifne, uptagne, ransakad, skiärskådade, befundne och afdömde betygar med Namn och Signete.

På Häradz Rättens Wägnar

Carl Sadelin

Original side 829 a:

Anno 1730 den 23. 24. 26. och 27. Januarii höltz Ordinarie Häreds Ting och Rättegång med Allmogen af Torneå Lappmarck och Enoteckis Tings Lag uppå dess wanlige Tingsställe i närwaro af Tings tålcken Mikkel Jönsson Stålnacka samt Edsworne næmdemän

Jöns Mikkelsson Kyro tagit afskie, Jöns Jonsson i Rounulla, Måns Eriksson i Sondowara, Henrik Larsson Washara ibidem, Olof Persson Heika tagit affskied, Anders Persson Jounus.

1.

Sedan ting med Tingsfrid efter wanligheten tillbörligen blifwit för Allmogen till rättelse afkunnat, företyddes här samma Kongl. Förordningar allmänt, som wid Juccasjerfwi Tingställe här framföråt publicerades, hwar på Stämmings Längden uppropades.

2.

Beträffande slagsmålet som förledne År såsom skridigt blef till innewarande års Ting uppskutit emillan Per Andersson Pilto och drängen Henrik Nilsson elr. Nicca Heika och protokollet § 12 för förberörde Tingställe vidare utwisar, så anförde nu Kiäranden at de Christeliga woro förlikte som Ländsman Per Larsson Guttorm jämwäl intyga wet, hafwandes denne Nicka för innewarande år rest til Wästersiön såsom raide för Råd- och Handelsman Samuel Krok ifrån Torneå, hwilket här igenom annoterat och Observerat warder, hwarföre han sielf intet kunde sig infinna.

3.

Efter som drängarne Olof Persson och Lars Guttormsson då de warit på wilrensjacht förledne höstas, kommit at taga några mat waror i nödfall till sitt Lifs uppehålle uhr Anders Larsson Heinas och Guttorm Nilsson Åndos stabur, hwilka persedlar de strax

Original side 829 b:

wid hembkomsten för äganderne uptäckt och redeligen betalt såsom en half Ren och tilhörige hiertat, Så utom det at berörde Stabursägare icke äro befogade dem at beskylla för någon otrohet, blifwa de här medelst ifrån alt tilltal och böter befriade till följe af den 35 § uti dom. Regl. som wederbörande till efter rättelse företydt blef, doch blifwa förenämde drängar här hoos åtwarnade at icke giöra något handtwärck här af till andras förargelse och stora förolämpande.

4.

Lappmannen Henrik Olsson Ryss upwiste den Danske Fogdens Attest in originali om sitt wäl förhållande der sammastädes, daterat Grundfiorden den 17 Junii 1729 i bokstafwen sålydande:

Som Henrik Olsson Ryss hawer her ved Norsöen paa deres Kongl. Maytt. af Danmark og Norges grund sig opholdet och Verid boende, och hand nu forlanger att reise her fra till fiels og der sig at upholde under den Swenske Krone, en Attest begiärende om hans forhold her paa Staden, da kand ieg tillstaa at hand her hafwer betalt sin skatt og rettighed hwer aar richtig udi ald den tid hand her har warid, og ellers i andre Maader skichet och förholdet sig Erligen, saa ingen Klagemaal er fört her om ham, Mens forönsker han ham for min Person en lycheligh reise herfra og obehindret at fare.

Ut Supra. Anders Tönder

Item upbördsförwaltarens recommendation der sammastädes ord i från ord sålydande:

Owermelte Find Henrik Olsson Rös hafwer i mange Aar beboet en finne pladz i Löngens fiord og der for aarlig betalt sin rettighed, hwilken hand nu hawer opsagt og qvitteret, og foregifwer at wil effter dags näre sig som en fieldfin i de Norske fielde og der for sware, her

Original side 830 a:

sin field findskat; Saa at min tienstel. bön er til alla respective förekommande öfrighed, at de hannem til det beste ville lade sig vare recommenderit, som med al velvillighed recipoceras.

Dat. ut Supra. Mikkel Hvid

Som här igenom blef ad notam tagit och observerat till framdeles efter rättelse, blifwande bemälte Henrik Olsson Rys nu således härunder Sweriges Crono och dess skatt wid Sondowara by antagen, som wid tilfälle Högwälborne Hr. Baron och Lanshöfdingen i ödmukhet Notificeras skall.

5.

Länsman Anders Henriksson Ifwar förliktes med Änkian Margreta Larsdotter Wasar, Sönerne Anders Larsson Reusack, Lars Larsson Reusack, Hans Larsson Rusack, Anders Persson Sondowara dotter Sohn och Sona dottren Elin Larsdotter med Jacob Åyas hustru Elin Andersdotter i så måtto, at Gumman nu strax låfwade gifwa honom trenne Rehn lif in natura nembl. Sex Rehn och 2ne Wayor och be-

rörde arftagare för de twenne öfriga wärde i penningar 6 dlr. nembl. 4 dlr. för Oracken och 2 dlr. för Kalfwen samt uti expencer 3 dlr. Käpparnt. hwilket härigenom i protocollet insluttit blef och parterne antyddas at fullgiöra.

6.

Änkian Ingrid Olsdotter beswärade sig högeligen der öfwer at Mickelsmässwickan förledne höstas, skall dess son Mikkel Persson Blind wid mamn 13 år gammal, som warit i tjänst hoos Nils Henriksson Pärffi, blifwit af dess husbondes hirwas elr. ballrehn ille stangader, så at han där af twifwels utan har måst sättia lifwet till, begiärandes fördii här Öfwer Härads Rättens utslag och resolution om hon

Original side 830 b:

i sådan händelse skall något hafwa at wänta; Alt fördii gjorde Nils Henriksson Pärffi öfwer detta målet fölljande berättelse: berörde Michaelis tid 1729 skall han warit tillhopa med sin Swärmoder Åsa Mikkelsdotter Pallias, och haft till grannen Henrik Nilsson Kommas som warit i lag med sin swäger Amund Jönsson Labba. Som Nils nu en dag gått till skogen at skiära sig höö och der med drögt till middagen skall wid hemkombsten fått höra huru som Henrik Nilsson Kommas piga Elin Larsdotter, hwilken war hoos Renarne stadder begynte ropa efter folk och om hielp, hwilken flicka och skall wara sina 13. år omtrant, säyandes kommer hit hirfwas har stångat gässen, då han strax sprungit dit och straffat honom sittandes uppå en Atten baika eller tufwa, då han frågat hwad som skulle fattas honom? Hwar till gässen swarade när iag kom hit till Renarne så skall hirfwas förfört sig på mig, och som iag iag derföre hotade honom med Kieppen hwilken iag i händarne hade, skall han begynt gräfwä i Jorden, hwarpå gässen skall slagit Kiäppen i Backen, då Nils Henriksson skall sagt till honom: Hwarföre flydde du intet: Gässen swarade när han kom mig när så begynte iag först på löpa för Rädhoga skuld då hirfwas i flygande satte efter mig. Nils frågade vidare, efter hwar han skulle hafwa ondt efter som han stångat honom, swarade på låret, och som han wiste honom skaden, så skall Nils förmärckt at hirfwas stångit gässen på låret bak på ett håhl emillan bäggie senarne, skolandes hirfwas stångat till en gång när gässen fallit at såret blifwit till andra leden diupt af främsta fingret. Som nu Nils här på skall burit gässen hem har han straxt derpå

Original side 831 a:

gått
efter sin granne Thomas Johansson och Amund Jonsson Labbas Piga Magga Markat sina 20. Åhr gammal, som lägat om honom. Klätt och twättat af bloden samt förbundet såret med litet Biörngalla efter som de ingen ting annat skola haft, hwarefter gässen Mikkel skal

skall lefwat en wecka och 4 dagar, i förstone skall såret litet swällnat, men sådan skall det gåt i Kroppen och som det lidet på weckan något skall han begynt gå oppe och stiga på benet. Som Nils Henriksson intet sielf fått tid at föra liket till grafwen efter som drängen kommit bort för honom, så skall han anmodat Henrik Rys der om som och det bestälte. Hirfwas som giort skadan skall wara 5 år och ännu i behåll. Matzmässtiden samma höst då Renarne begynte at brunna skall Nils efter Lapparnes maner huggit hörnen af honom uti Nils Guttorms närowaro som hullit, doch skall Hirfwas emot deras willja fått hålla af framhornen så langt som til andra leden på fingret och det efter Thomas Notis intygande på wänstra sidan, med hwilken stump såsom han förstår skall hirfwas giort denne Olyckan åt gässen, och mera säger Nils Henriksson sig intet hafwa i denne saken at berätta.

Hustru Ingrid Olsdotter sade at att det war alt sant som han om denne saken anfört och sagt hafwer, sammalunda betygade Thomas Johansson Nortti med Pigan Magga som woro kallade till gässen strax som Olyckan skiedde läggandes de det till att gässen altid narrat och retat Hirfwas hwarigenom han blifwit så ilsker på honom hwilket gossen och sielfwer tillstådt, skolandes Thomas Noti och det med egna ögon förmärckt några dager tillförende då han med Amund Jönsson Labba kommit gåendes förbi om Renkikerit, hwar at gässen narrade hirfwas, som han likwäl föresade honom med undsägelse af stryk så framt han skulle

Original side 831 b:

det giöra oftare, emedlar tid wiste hirfwas sig så ilsken at han luppit efter dem samma gång, så at Thomas Johansson Noti skall måst oplyfta händerne med Kiäppen, da han först wänt om och luppit sin wäg, då Thomas warit kallader till wittnes at bese såret skall han befunnet at gässen haft 2ne par byzor på sig af wallmor och Ren belingar utan på, som hirfwas med dess hwassa horn - alt stuckit igenom at slarfworne blifwit sittandes i Såret hwilket warit diupt till andra leden på framfingret, wid hwilket till fälle Thomas frågat gässen huru detta buritz till skall Mikkel Persson sagt at som han kom- mit ett bysse skått när intill hirfwas och han blef warse honom skall han slagit med Kiäppen i Jordan, då Hirfwas luppit på hon-om, och som han sade sig blifwa rädd och lagade sig undan skall Hirfwas aldrig warit wan eller tillfören giort någon sådan skada som Nils Henriksson någon sin förstå kunnat.

För Kistan fordrar Nils Guttormsson 1 dlr., Henrik Ryss för likets fram skafhande 1 dlr. och till swepning skall åtgått 3 dlr. med hwadmera Expencer till Lekamens jordande oundwikeligen betarfwas, Hwar före ehuru wäl Nils Henriksson Pärffi till denne olyckelige händelsen befinnes wara oskyldig, fast han med den wahrsamhet som wederbortz icke afhuggit hornen, uten som hirfwas, hwilken blifwit af gässen Mikkel Persson retad, fast han till förne aldrig skada giort, nu kom så olyckeligen at stänga gässen

hwar igenom han pröfwas hafwa tagit sin bane; blifwer Nils Henriksson likwäl såsom Creaturetz ägare med Nio marcker Silwer mynts böter belagder och det efter det 17. Cap dråpm. B.m. willia L.L. till

Original side 832 a:

Kommandes Änkian sin afledne Sons Kläder, men begrafnings omskostningarne och der tillhörige ezpencer betalar Nils Henriksson först af Hirfwas och dess värde som förfaras bör så långt han räcker.

7.

Det fordras wäl Nils Guttormsson uppå sin framledne Mohr Hustru Margreta Nilsson dotter Guttorms wägnar, af framledne Nils Larsson Washaras änkia Hustru Sara Larsson dotter laga del af de 10 Klädningar med det mera af ägendommen som Wasara wid det första skipte efter sin framledne Hustru på Änklinge sänge för 40 år sedan skall tagit, förebärandes at han nyligens först der om Kundskap erhollit, men som det med säkerhet intygas af Mons Eriksson och Henrik Henriksson Wasara Tolfmän at sedermera uti samma Stärbhus efter berörde Nils Larsson jämwäl med Nils Guttormsson wetskap skall trenne gånger wara skiptat och Ägendommen således i många mans händer kommit utan något sådant klander, hwar till och kommer Nils Larssons i lifstiden af år 1719. den 13. April utgifne och ii wittnens Mons Eriksson och Mikkel Johansson Klockares närwaro utgifne Attest, som innehåller det ingen efter dess död skulle beswära förenämde dess hustru Sara Larsson dotter, emedan han utom mera skall gifwit sin dotter Margeta Nils Guttormssons mohr 3ne Silfwerskieder på det löfte som han henne giordt hafwer, hwar på Margetta och strax gifwit honom skriften tillbacka efter alt riktigt blifwit clarerat: Fördenskull som härmed efter så långan tid sålunda befinnes wara tillgängit och Lagen i det 15 och 10 Cap. Erfd. B. L.St. innehåller at ther swå er skipt och i rättom tid ei wordet klandrat, gånge sedan aldrig jänckan mera tera emellan elle there barna inn thet

Original side 832 b:

samma godset, blifwer Hustru Sara Larsson dotter för Nils Guttormssons vidare åffordran i detta målet aldeles befriader, som partene wederbörligen antydt blef.

8.

Såsom Daniel Amundsson Åya Orbus Aslacks måg förwekne d. 1. Januarii uti Koutokeino tillbörligen blifwit af Sondowara Länsmannen Anders Henriksson Ivar, instämder uti danska Länsmannen Rasmus Siulsson och Tolfmännerne Erik Perssons med Tore Perssons närwa-

ro, at wid detta Ting swara sin Broder Henrik Amundsson Åya för något arf som denne fordrar, och Daniel sig wid uppropen nu intet infunnit: Fördenskull blifwer han likmätigt Kongl. Mayts. allernådigste Rättegångs förordnings 2.§. med 1 dlr. Silfwermynts Saköron billigt belagder.

9.

Emedan som Änkan Karin Henriksdotter 80. gammal befinnes på nöga giord undersökning 1726. d. 26. Juli under barnens bo flyttande ifrån Sargijocki till Sargiwuoma, som på dess befallning intyges wara skiedt, olyckelliger bortkommin, at ingen kunnat igenfinna dess liik ehuru oförtrutne de warit årligen at sedermera leta der efter för ände nästwekne sommar wid samma orter anträffat utaf en händelse en Menniskio skalle och någre benrangell, hwilka de förmena intet annat wara än berörde Karin Henriksdotters efterlefwor: Ty böra wederbörande foga nödig anstalt, at desamma aplefwor uti all stillhet och utan de wanlige cermonier blifwa jordsatte, i anledning af Kongl. Mayts. förordning dat. d. 27 Octob. 1725, som här

Original side 833 a:

igenom till tiänlig efterrättelse Extraherat warder.

10.

Såsom Samuel Olsson i Eidwuoma befinnes hafwa instämt bonden Johan Olsson ifrån Moniuniska för det at han skall åwärckat deras Land och marck innom rågangen Songamotka, hwilket han nu intet gitter honom öfwerbewisa, och Bonden skall för denne orsakens skull blifwit nödsakat at resa 15 mihl hit, påståendes derföre 6 dlr. för resan och 1 dlr. 4 öre Kmt. för andre Expenser som gör en Summa af Siu dlr. 4 öre Dito mynt, alt fördii, som Samuel Olsson bracht Johan Olsson uti oträngde måle på omkåstningar och beswär, pröfwar Härads Rätten skiäligt det Samuel gåttgiör honom Johan Olsson förenämde 7 dlr. 4 öre Kopparmynt, samt böta der hoos för upropens försummelse En dlr. Silfr.mt. efter Kongl. Mayts. allernådigste Rättegångs förordnings 2. §. som parterne wederbörligen antydt blef.

11.

Det bewisar Norska Mannen Hans Hansson Caosari igenom 3ne wittnen att Nicca Heika skall hafwa en dess tillhörig Rehn som annorlunda är ommärkt och berörde Caosaris fullmächtige Henrik Olsson Ryss will påstå at han sielf skall giort efter han på lagastämning sig icke infunnit; Hwarföre han begiärar at få samma Reen om händer sådan den Lagligen är synter worden och der hoos uti expenser

Tree dlr. Kmt. samt at Nicca Heika till näste Ting måtte swara för märcket som skall wara utom Ägarens wettskap på Rehn Öronen skurin; Så emedan Nicca Heika icke sielf är till städes utan bro-dren Lars Henriksson Blind som låfwade aflewerera renen och be-

Original side 833 b:

tala förberörde expencer, men hwad märcket angår at det måtte an-stå till nästa Ting; fördenskull resolverades. Emedan som Hans Hansson Caosari bewisar igenom Olof Persson Heika, Hans Johansson och Jon Amundsson Labba at den Renen som hoos Labba finnes

märckt af Henrik Nilsson Blind skall wara honom till hörig, ty blifwer samma Reen nu utlewererad till Chaosaris fullmächtige Henrik Olsson Ryss jämte stämmings penningarne, och swara Henrik Nilsson till nästa Ting i denne Saken sedan han lagligen derom tillsagd blifwit wid En dlr. Silfrmts. böter.

12.

Såsom Olof Walto intet tillstält Hustru Maretta Andersdotter Jon Hanssons Änkia en Reen elr. dess wärde och för en qwinnopäls 2 dlr. Kmt. som han henne skyldig är och Lars Andersson Johl på hennes wägnar emot taga skulle: Fördenskull hafwer Länsman Per Larsson Guttorm igenom Befallningsmans föranstaltande, samma giäld at uttaga och berörde Änkia eller dess fullmächtig wederbörligen tillställa.

13.

Uti arfskapen efter framledne Nils Larsson Wassara som warit trenne gånger gift och tillförne delat blifwit förestältes nu arfwingarne at dem emellan delas hwad som för detta dem emillan lemnats obytt, warandes arftagare efter första hustrun Sonen Lars Nilsson och dottren Margretha som nu är död, med den andra hustrun war inga barn, men med tredie hustrun Sara wid namn, Sönerne Lars Nilsson, Anders Nilsson och Nils Nilsson, döttrerne Ella Tolfman Anders Persson Jounus hustru, Sara Per Olsson Soros

Original side 834 a:

hus-
tru och Pigan Kirstin.

Det är nu Fem år sedan Nils Larsson dödde at Arfwingarne intet Klandra på det som de tillförne hwar på sin del bekommit, men som Anders Nilsson ett år efter fadrens aflidande skall funnit någon Ägendomb, hwar utaf de begiära sin tillständige anpart, så blef den samma nu af honom upwister, beståendes uti 4 Silfwer skiedar som wägede tillsammans 13 lod, Contant 30. dubbla Caroliner och 26 Enkla dito, hwar utaf Anders Nilsson tagit i hittare lön en dub-

el Carolin, de öfriga deltes i så måtto at Änckan Sara Larsdotter fick sin tredie del 28 Carolr. och något mera, de öfriga tvådelarne deltes barnen emillan så at Son fick Sonsdel och dottren dotters, kommandes på hwar Son 3 Carol. 6 femtonörstk. och 2 mrk. små penningar; den döde Margrethas barn ärfde sin Moders lätt så at Sonen Nils Guttormsson fick deraf Broders delen och Ella Knut Johanssons hustru, Sara Henrik Wassaras hustru, Margretha Jon Guttormsson Loddas hustru, Kirstin Per Thomasson Nirpis hustru och Ella Henrik Jonssons hustru hwar sin Systerdel så at det kom uppå Sonen 4 femtonörstk. och 10 öre Silfr. mt. samt på hwar dotter 2 femtonörstk. och 5 öre Smt., utaf skiedarne bekom Nämb-deman Mons Eriksson 1 som Nils Wassara honom i lifstiden låfwat efter änckan Sara Larsdotters wittnesbörd till Kyrckan och de fattige blef aftagit 3 dlr. 5 öre Kmt., de andre 3ne skiedarne inlöste domhafwanden undantagandes hwad samt. arfwingarne honom för dess hafde omak wid delningen, deraf godwilligt efterlåta mände, som här uttryckeligen observerat warder, hwar på följande uppå begiäran extraherat blef.

Ehuruwäl Nils Guttormsson Säck, efter någon reciprocerad stridighet med hustru Sara Larsdotter och samt. Nils Larsson

Original side 834 b:

Wassaras

öfriga arfwingar wille påstå, det borde han af det för 10 år sedan bytte arfwet uti berörde Stärbhus hafwa ännu at undfå 1 par förgylta Silfwer Krokar uppå dess framledne hustru Margrethas wägnar.

Likwäl som Häradz Rätten om all dylik prätension parterne emillan af d. 24 Januarii innewarande år resolverat och sådane uphäfwit ehwad namn de kunnat hafwa för så lång tid tillbakars och protocollet med Extratet af berörde Dato vidare utwisar.

Fördenskull blef den af Anders Nilsson fundne Egendomen bestående uti 30. dubla och 30. Enkla Caroliner med 4 skiedar nu strax samtelige arfwingarne emillan efter Lag och Kongl. Förordningar delat, sådan berörde Anders Nilsson först uti hitte lön och för sitt beswär undfåt en dubel Carol. och Tolfman Mons Eriksson den i Lifstiden af Nils Wassara honom tillsagde Silfwer skieden med de öfriga Expenser jämwäl till Kyrckian 3 dlr. 5 öre Kmt., blifwandes sålunda all vidare twist öfwer detta arfskapet här igenom efter Nils Larsson Wassara alldeles uphäfwin som wederbörande Arfwingar tillbörligen antydt blef och här med ad notam tagit.

14.

Efter 1723 Års denne Rättens Resolution §. 15 uti twistigheten emillan Per Eriksson Kuttains mågar, Per Andersson och Anders Andersson Kuttain och deras Styf Swärmoder Anna Mortensdotter, an-

gående besittningz Rätten af Torpstället med något dertill hörigt Åker och äng wid Tullingisuando som hustru Anna nu innehafwer med några lösöre så wäl som Per Andersson Kuttains fordran efter inlefwereerat ovenficerad upsats på 49 dlr. 13 öre Kopparmt. som han till gårdsens nytta skal anwänt, jämte någon arfs präntion som hustru Annas Styfdotter ifrån Turtoila i Öfwer Torneå

Original side 835 a:

Sockn Karin

Persdotter wid namn, påstår efter dess framledne fader Per Eriksson, så inlefwereerade Änkan Anna Mortensdotter dess framledne Mans testamenten det förra daterat Kiengis bruk d. 12 Martii 1714 med namn och Bomärcke Verificerad af Per Eriksson Kuttanen Swådawara upsatt och skrifwit af framledne Inspectoren der sammastädes Lars Sandel i bokstafwen sålydande.

Af min Hustru Ann Mortensdotter iag underteknat bekommit Contant 30. dlr., 9 alr. walmar à 20 öre dlr. 5.20., 1 stk. fårskinspäls 4 dlr., hwar emot iag låfwar at min K. hustru skall niuta till Morgongåfwa 15 dlr. Kmt., det öfriga om det är lefwande eller dödt så skall det wara min hustru som mig uti min ålderdom ophållit till Egendom gifwin warda, Efter åfwan ståande Låfwar iag min K. hustru at åtniuta både Åker och Eng, allenstund iag dem sielf af bara skog oparbetat och gifwit mina måger hwar sin del, så at iag nu har för min hustru den minsta delen behållit.

Och det sednare äfwen med namn och Bomärcke af samma Petter Eriksson Kuttain ifrån Suoutawara by verificerat Daterat Enoteckis den 1 Decemb. Anno 1715 ord ifrån ord lydan som följer. Tillstår iag underteknad och här med witterligit gör, at iag min K. hustru Annika Mortensdotter efter wigningen till Mårgon gåfwa till sagt och låfwat 15 dlr. Kmt. wärde af min fattiga ringa Ägendomb, hwilka 15 dlr. wärde iag här medelst uti wittnens närwaro skriftel. utfästar. Sammaledes tillstår iag at min K. hustru hafwer mig försträcht pennr. till födans inkiöp åhr 1707, 20 dlr. Kmt., dessutan 9 alr. walmars à 5 dlr. 20 öre, En fårskins Pälls à 4 dlr. och år 1708 Contant Tiugu fyra dalr. Kmt. som gör tillsammans med den del hon till Mårgon gåfwa bör åtniuta 68 dlr. 20 öre Kopparmt.

Original side 835 b:

som fram för allting bör betalas. Der jämte såsom berde. min K. hustru uti min höga ålder och swåra bräclige tillstånd, så at iag hwarcken bränne wed eller annat för mig skaffa kunnat, mig skiötat uppe hållit, för mig arbetat, hus wärma Kläder och närings Medel förskaffat, mig tålig warit och tröstat, och såsom iag allaredan mine mågar och barn deras andel af den min ringa Ägendomb, husgerådssaker, båtar och nät, Åker, Äng och fiske wattn gifwit/:hwilken senare iag med mine ringa wärfde Medell af Lappen Kiöpt, samt Åker och Äng och Skog rödiat och upbru-

kat:/lemnandes mig allenast en ringa del till min och min K. hustrus föda hwilken del af fiskewattn, Åker, Äng och huus, ringa Creatur och annat iag förtiden äger och under min hand hafwer jag här medelst min K. hustru opdrager och testmenterar, som hon efter mina dagar för mine Mågar och barn skall obehindrat få niuta; begiärandes närwarande goda Herrar at de detta med deras underskrifter wille bekräfta.

Så hafwa Nämndemannen Mons Eriksson med Nils Eriksson ifrån Kari-suando, efter Tolfman Kyro blifwit siuker, warit at besichtiga berörde Torpställe Tullingesuando med den der befintelige Egen-
domen uti förberörde personers närwaro, hwilka sedan Eden dem alla sidor blifwit efter gifwen följande hwar för sig berättade, at de befunnit hustru Anna Mortensdotter innehafwa omtränt trenne Koo höö och det utaf en myra dels optagit och det öfriga Rögd äng af dess framledne Man Per Eriksson Kuttain, men 2ne skielsland åker öppen med gambla och förfallna huus samma lunda af gubben i lifstiden uptagen och upsätte, skolandes de för öfrigt och utom Sone hustruns 3ne Koor intet

Original side 836 a:

sett något gumman enskilt tillhörigt utan några slarfriga säng Kläder, men Sonen Erik Mikkelssons hustru Annika Andersdotter skall äga 3ne Kor, en järngryta om 7 Kannor, 10 gambla nät, halfnot med Anders Andersson Kuttain elr. 44 dlr. hwilken Ägendomb de till sammans wärderat för Ett hundrade Femften dlr. Kopparmynt.

Och Ehuru wäl dess Styfdotter Karin Persdotter ifrån Turtulla upwiste en Copia underskrifwen af framledne Capellanen Wyrdige och Wällärde Olof Sirma, af följande innehåll Anno 1696 den 14 April då detta par folck wigdes nembl. Nils Knutsson ifrån Turtulla by med Karin Persdotter ifrån Kulling Suando, låfwade Fadren Per Kuttainen åt desse sin måg och dotter uti hederlig folcks närwaro som följer. 2 stk. Kor, en Ox Kalf årsgammal, 4 stk. får, 6 stk. Löyanät item 35 famnar not nät, en oxren, en båt, Sängkläder Nemble. Rana, fårskins fäll item en Renshud, Gryta drager 4 Kannor, två warma huus, en yxa etc. stående följande namn der under Per Eriksson Kuttain, concordare audivimus Nils Nilsson tålfman, Nils Eriksson Kåcka, Karin Eriksdotter Koskilla och utan bomärcken; så kunde Häradz Rätten så mycket mindre Reflection här uppå giöra som hustru Karin Persdotter sielfwer mände tillstå at hon här på, efter sin Moder i Arf af dess framledne fader Per Eriksson inmot 40 år sedan bekommit en Koo, en wepa och något annat som hon intet just minnes, hwilket intet befinnes wara anteknat uppå föromrörde instrument, och dess utom mera nämbe Per Eriksson igenom dess testmenterade författningar långt efter nemble. d. 12 Martii 1714 och 1 Decemb. 1715 updragit dess warande hustru Anna Mortensdotter

Original side 836 b:

all befintelig Ägendomb efter honom sådan 68 dlr. 20 öre Kmt. dess giäld, dels mårgongåfwo äro henne gode giorde, då han redan dess öfrige barn och arfwingar till fullo skall afskilt, hwar till och kommer att hustru Karin nu först så långt efter fadrens död för Rätten synes klandra, der hon likwäl tillförne haft samma lägenhet der till som nu.

Fördenskull kan Härads Rätten till den af hustru Karin Persdotter nu påstodde arfs präntion icke samtyckia, utan frikallar Änckan Anna Mortensdotter derifrån aldeles.

Beträffande Per Andersson Kuttains pretenderade 49 dlr. 13 öre som han föregifwar sig till gårdens nytta uti åtskilliga pertsedlar hafwa anwänt ifrån 1701 till och med 1705 som han warit i bolag med fadren, hwarföre han och det fasta kommit at tillträda at fadren intet mera undantagit än till sitt uppehälle 2 skielsland åker som han dock sielf upgiordt med uprögd slått till 2ne Kors föda utom präjudice af Per Anderssons hemmans skap som med Swågeren Anders Andersson Kuttain äro i granskap hwilka dock skola hafwa utrymme nog efter syna männernes intygande, hwar å icke heller någon dera för detta klagat icke heller nu Anders Andersson.

Alt fördy kan Härads Rätten emot den 17 § af Kongl. Mayts. förordning d. 29 Aug. 1664, samt allernädigste placater om Lappmarkernes bebyggande af år 1673 och 1695 samma Tallinge Suando Torp icke utdöma, utan tillsades Anna Mortensdotter med Sonen Erik Mikkelsson och dess hust. Anna Andersdotter at boflytta ifrån Per Andersson med hwilken de till Datum warit i en gård tillsammans, och nytt boställe till ägorne inrätta efter tillräckeligit utrymme finnas skall

Original side 837 a:

Blifwandes omrörde Erik Mikkelsson här på till högwälborne hr. Baron och Landshöfdingens vidare gåttfinnande för proportionerade ut lagor uti Kongl. Mayts. och Cronones skatte book inskrifwen.

15.

Bonden Pål Henriksson ifrån Pello by Kiärade till Lappländaren Per Henriksson Ifwar, för en Kiörrehn som han för 2ne år sedan Påskatiden skall lefwererat honom i händer at syta öfwer sommarren, hwilken han nu berättar wara bortkommen, och som Pål Henriksson Låfwat honom uti sytninge Lön 3 mrk. på berörde Termin, och Per Henriksson intet bewist uppå hwad sätt samma Rehn skall för honom bortkommit; Ty påstår Kiäranden at han måtte upwisa märcke eller widaremäle der till at samma Rehn skall wara olyckeligen förkommen eller i brist deraf betala eller lefwerera

honom så god åkren igen och der till med expenser 2 dlr. Silfr. mt.

Per Henriksson Ifwar förklarade sig med wid gående at han på förberörde tid emot tagit en dess Åk Ren at achta öfwer sommaren och skulle sedermera skicka honom utföre till Pello med Borgare raiden då föret blef emot 3 mrkr. Kopparmts. betalning till hösten, doch utan at hafwa tagit Renen på sin äfwentyr så framt han skulle komma bort, mindre skall han tagit någon sytninge lön för uth; och ehuruwäl han berättar sig hafwa achtat och sit om honom så wäl som sina egna Rendiur, skall han dock natten efter höst Matzmässan 1728 då Renarne brunsta tillika med dess egen waya och Kalf Kommit att slita sig löss utur Sima och lekanet, hwar med han likwäl warit fast bunden, så at han ifrån den

Original side 837 b:

tiden hwarcken sitt honom eller sina egna Renar mera, hwarföre det honom omöyeligit skall wara at skaffa det påstådde märcket, beropandes sig här uppå till wittnes Samuel Olsson i Ediwuoma samt Kläckaren Mikkel Johansson, hwilka serskilt utan Edh berättade så wida Pål Henriksson dem jäfwa sökte och först Samuel i Ediwuoma at Per Henriksson skall dagen efter sagt för honom at en främmande Rehn jemte hans waya och Kalf rymt ifrån honom utur Sima just natten efter Matzmäss om hösten 1728 då ännu ingen sniö warit fallen, hwarföre ehuruwäl Per Ifwar några dagar letat, der efter skall han som inga fiät syntes måste wända igen der med, ifrån hwilken tid de skola warit och ännu äro borta, hwar med han tog afträde.

Här på anförde Kläckaren Mikkel Johansson at han och så samma höst strax derpå skall hört af Per Henriksson Ifwar att han haft borta en Waya och Kalf som Matzmässtiden skall rymt för honom med Pål Henrikssons oxren ifrån Pello, som han ännu intet hört at Per Henriksson Ifwar skall fått igen.

Här emot sökte Pål Henriksson at producera sina wittnen hwilka skola wetta säya at de hört det Per Henriksson skall fått igen sina Renar och Kanske hans med, hwar om parterne åtskilligt Reciprocerade, till dess swaranden efter Kiärandens påstående erböd Edeligen at erhålla hwad som hans åberopade wittnen här åfwan före betygat, hwilket och Härads Rätten emot domar Regl. 30. punct icke honom för wägra kunde, utan aflade Per Henriksson Ifwar der å följande Edh. Att den Renen som han af Pål Henriksson under dess upsicht haft 1728 öfwer

Original side 838 a:

Sommaren skall wara utan hans förwällande samma höst bortkommen jämte dess waya och Kalf, så at han sedermera ingen Kundskap om den fått, och således på intet sätt honom witterligen tillgodo kommit, at han derpå något märcke

skaffa kunnat så sant Gud honom skulle hielpa till Lif och Siähl, hwar med dess parter blefwo åtskilde och så afträdde.

16.

Lars Olsson Hurri Kiärade till Per Thomasson Nirpi för det at han förledne höstars emillan Mats och Mickelsmässtiden skall borttagit twenne dess Räfsaxar Rustos rum belägit på fiällen Broska, af hwilket det ena paret ännu skall wara hoos Henrik Olsson Ryss, men det andra paret skall han sielf fått tillbakars igenom Nils Guttormsson Sockia, förmenandes Lars Hurri att Per Nirpi så mycket mera skall giort honom förnär här utinna som han på sin hustru Ingridz wägnar är arftagare dertill efter Swärfadren Nils Nilsson Komars hwilken war gammal Lars Guttormssons syster Son hwars Son Länsman Per Larsson Guttorm nu är, skolandes derhoos efter Lars Olssons berättelse dess fader Olof Andersson Tallia och dragit skatten derföre, och påstår alt der före sin Sax icke allenast till bakars, utan och skadestånd och expenser af Per Nirpi, för det at de sålänge för honom igenom detta tillfället blifwit fruchtlöst qwarhällne.

Per Thomasson Nirpi förklarade sig här uppå at hwad han i detta målet giort, så skall det skiedt efter Länsmans befallning hwarpå han vidare sin skrifteliga förklaring i så mätto inlade upsatt af Rådmanen Abraham

Original side 838 b:

Hellander i Torneå Nembl. Emedan såsom Lars Olsson Tallia elr. Hurri mig in för den högstärade Härads Rätten citerat, såsom för det iag skall bort tagit hans räfwa Saxar ifrån fiällen Broska benämbd, ty har iag ei underlåta kunnat at hoos högachtad hr. Häradshöfdingen och den högtärade Härads Rätten med min Ödmiukaste förklaring der öfwer i den till för sicht inkomma, at mine skiähl i hög-gunstig Consideration tages, warandes med Saken så beskaffat, at som Länsmanen Per Larsson Guttorm mig anmodade, det iag skulle hafwa noga upsicht at ei någon skulle få utlägga sine bragder bestående i räfwa Saxar på fiällen Broska, utom hans eller min wetten skap, goda låf och minne efter samma Land och fiäll skall wara hans skatte Land och af ålder lytt under hans förfäders benyttiande, och berörde Lars Olsson alt sådant oachtadt uti myckin otid, och då hwita räfwarne än wore gråe utlade sine räfwa Saxer, dy har iag förorsakats at samma mer bemte. Lars Olssons Saxar ifrån åfwannämbde fiäll bort taga, dåck i det upsät at samma genast uptäckia som och iag efterkommit, hwilket Länsmanen Per Larsson Guttorm skall wetta intyga, så wäl som och den ewäl duga mannen, hwilken mig såsom en frammande Man Nembl. Henrik Olsson Prussi honom åftaberörde Lars Olsson tillskickade, och ehuru han de räfwa Saxar intet wille emot taga som iag med Prussi skickade, dock tog han det andra paret emot, som min Cammerat Nils Guttormsson Sockia honom till-

stälte.

Nu som hwarken iag eller

Original side 839 a:

min Cammerat ei gjort detta uti någon annan tancka och mening, än allenast förhindra honom i otid ställa bragder för Räfwarne på fiällen, och efter Ländsmannens befallning, så förmodar iag i Ödmiukhet at blifwa för Lars Olssons Kiäremål här utinnan wälgunstigast frikallad, hwar emot iag näst skyldig respect förblifwer etc. p.p.

I anledning här utaf blef Härads Rätten förorsakat at undersöka om grannarne här wid Broska, då Länsman Per Larsson Guttorm framträdde denne Rättens bref och domb d. 12 Februarii Anno 1697 utgifwen af Häradshöfdingen Lars Grubb hwar utinnan Rusto med träsket och Aivowaralachti blifwit till erkiändt dess fader Lars Guttormsson och Conseqventer på står han sig wara Ägarn deraf, Men Lars Hurri bewisar igenom allas wid gående det hans Swärfader Nils Kommas i Lifestiden skall äfwen brukat gilder uppå samma rum och derhoos skickat uti Rustojerfwi men på et annat ställe wid fiskelektiden och intet uti Airowaralachti hwarest och Lars Hurri nu berättar sig hafwa upspänt järnen beropandes sig på Henrik Olsson Ryss witnes börd, hwilken uti Edstad intygade at Per Larsson och Nils Kommas i lifestiden altid brukat i lag och således skickat hwar annan bud enär som det skulle wahn göras, hwilken wahna Lars Olsson Hurri säger sig intet wettat af skall derföre intet Kunnat skicka bud till de andre Cammeraterne efter som han allenast lagt ut till prof.

Knut Johansson och Thomas Johansson Noti skola efter gamla Lars Guttormssons tillstånd Kommit at

Original side 839 b:

bruka wohnor på Rusto, Nils Guttormsson Socki är gamla Lars Guttormssons Syster Son hwarföre han Kommit at äga del der uti och nu påstår Kommas Sohn Henrik Nilsson sin afledne faders del willjandes taga i lag med sig Swägren Lars Hurri at jemte sig bruka dess framledne faders del af landet Brosto.

Häruppå framteddes räfwarne som woro två till antalet fångade af Knut Johansson Noti och Thomas Johansson helt odugelige hwarutinnan Länsman Per Larsson Guttorm, Nils Guttormsson Sockia och Per Thomasson Nirpi jämwähl sade sig wara delachtiga doch utom alt hafwa gjort aftal sin emillan wist at nu fälla dem emedan hwar och en försökt lyckan på sin egenhand, hwilken afwel de dock hwar för sig intet will fram med.

Sammalunda upwistes Lars Olsson Harris räfwar som woro äfwen

teressenterne förskiämbde hans Land, hwarföre han intet Kunde eller wille hafwa någondera och aldra mist Lars Hurri i Lag med sig utan brukade för sig sielf.

Rätten blef förorsakad at giöra sig närmare underkunnig om detta räfwä fänget, hwar öfwer Länsman Per Larsson Guttorm i alla parternes närwaro sålunda yttrade sig, at det Kan synas hwarest som Nali bo eller Räfwakulorne äro, emedan de gräfwä sig neder i Jorden under backarne med många utgångar hwarest de yngla och hafwa sitt tillhåld, hwilket räfwen så länge han wistas på det Landet alltid behåller till dess han blifwer fäld, och fast än stam räfwarne fadren eller Modren dräpes, så

Original side 840 a:

behålla ändå ungarne samma

hus så länge någon är qwar utaf dem.

Som nu här wid intet mera war at påminna och parterne hade tagit afträde, anförde Nämnden at det skall wara mycket skadeligit i granlag när som de intet säya hwarannan till wid gildrande då både bästa tiden till diurens fällande, utan deras onyttiga utödade, som nu befinnes wara skiedt icke allenast Kunde tagas i acht, utan och större redighet Grannarne emillan erhållas hwilka som borde wara i Lag eller intet i synnerhet på sådane platzer hwarest en och annan påstår sin befogade rättighet.

Fördenskull som Häradz Rätten befinner intet dera wara af föregående parter i acht tagit wid detta räfwä fänget och räfwarne uti största otid likwäl icke desto mindre blifwit fälte till Landets och deras egen märckelige skada, har till förekommande af all sådan vidare olägenhet Härads Rätten pröfwat skiäligit at icke allenast befria Per Thomasson Nirpi som efter Ländsmans befallning i takamans handsatt de i otid och utan föregångit samråd med de andra af Lars Olsson upwittiade räfwä Saxerne ifrån alt straff i dy målet, utan och beläggia Länsman Per Larsson Guttorm, Nils Guttormsson Sockia, Knut Johansson, Thomas Johansson Noti och Per Thomasson Nirpi för den här wid timade Oordningen med hwar sine 3 mrkr. samt Lars Olsson Hurri med 6 mrkr. Silfwermynts böter, och sådant alt i anledning af det 19. och 20. Cap. B.B. L.L. hwarwid Lars Olsson Hurri får taga sitt järn igen som står hoos Henrik Olsson Ryss; Och som ingen med skiähl Kunde förwägöra dess Swåger at taga honom med sig i Lag uppå dess anständiga af Brosto räfwä fänge sådan det i rätten och o-

Original side 840 b:

skadelig tid blifwit

participanterne emillan faststält; Ty resolverades till parternes efterrättelse i dymåhl således.

Såsom framledne Nils Komars Son Henrik Nilsson will efter låta

dess swåger Lars Olsson Hurri at jämte sig bruka dess framledne faders Land Brosto, som han nu skattar före och i anledning af sin arfsrätt så länge besittier; fördenskull hafwer ingen macht af grannarne at sådant förwågra så länge Lars Hurri sig med berörde dess Swåger och Naboer wäl förlikar, hwilket parterne antyddes och på begiäran extraherades.

17.

Sedan uplästes och ransakades upbördslängden för Rounulla byamän Man ifrån Man som efter den inlefwereade Specificationen befans riktig, Men som Befallningzman Wälbetrodde Petter Pipping begiärde det måtte han wid Härads Rätten få upbära Cronones skatt af Sondowara och Peldojerfwi byar, som ansenligen skola restera för många år tillbaka efter 1695 års Jordeboks Summa, hwilken han igenom Högwälborne hr. Baron och Landshöfdingens skrifwelse af d. 16 Julii 1729 icke allenast skall wara anbefalter Stricte at följa, utan och resten indrifwa; Kunde Rätten en sådan hans skiälige begiäran emot Kongl. Maiits. Instruction för Lappfogdarne §.6te icke afslå, utan blef hwars och ens tillstånd wid Skattens erläggande noga efterfrågat, då oemotsäjeligen befants at ingen af de få derwistande inwånare mächtade mera at ärläggia än hwad han i längden för innewarande år befinnes wara upförd före, såframt

Original side 841 a:

de alldeles icke skola blifwa fördärfwade, hwar utaf oundwikeligen följer at som desse intet mächta sin årliga skatt ärläggia som på byn skall wara upförd, de så mycket mindre förmå betala den påstådde Resten, så framt de icke få Manskapz rikare byarne till hielp, hwilka nu som till forne rikeligen och utan någon afsaknad Kunna Kongl. Mayts. och Cronones brister ärsättia och ehuruwäl noga undersöktes här hoos om någon i byn laget finnas skulle som för detta bort betala men likwäl Kommit at hålla sig undan, så befans dock derom intet annorlunda än som den uprättade Specificationen utwisar.

Till at förmå några andra at sättia sig ned i desse byar och således Komma de der wistande til hielp war intet förslag at tillgå mera än Henrik Olsson Riiss som nyligen ifrån de danska befallningshafwande blifwit dimitterader och protocollet här frammanföre §.4 vidare till Kiänna gifwer, dock underlät man icke giöra sin flit at med öfwertalande förmå någon ännu oskatt Lagder ifrån Rounulla och de andra angräntzande byarne at begifwa sig hit, hwilket till framdeles efter rättelse här medelst i Rättens protocol anteknat och observerat blifwer.

18.

Efter som för några utaf bönderne resterade på giordt arbete till Prästegården som de inlefwereade förteckningarne utwiisa, blef den samma resten wid samma tillfälle indrifwen item 2 öre Silfr. mt. på röken till fyllnad, hwaraf sedan skickaren Anders Larsson Heina bekommit för dess upwachtning tree dlr. Kmt. de

Original side 841 b:

öfriga Åtta
dlr. Socknens Penningar blefwo satte uti Kyrckan i en förseglad pung igenom Nämдемannen och Kyrckiowärden Mons Eriksson till framdeles vidare Socknens tarfwor, som här medelst anteknas.

19.

Så wida som Per Thomasson Nirpi med Jon Amundsson Labba betyga sig wara förlikte om några skiäls ord och åwärcken som de warit stridige öfwer, i så mätto at Jon betalar till Per Nirpi Sex dlr. Kopparmt. och stämmingspänningarne tillbakars.

Fördenskull och näst det Härads Rätten wid detta parternes fria och betänckta öfwerens Kommande lät beroo; pröfwade och rätten för skiäligt at det samma, på giord ansökning, icke allenast i protocollet låta antekna, parterne till framdeles rättelse och åstundad Laga säkerhet, utan och, till desto ofehlbarare efterfölgd i förmågo af 1695 Års Kongl. processordnings 23. §. med Lagadomb stadfästa.

20.

Emedan som Jon Mikkelsson Kyro Peldojärfwi begiärt Dimission ifrån Nämдемans beställningen för dess höga ålder och bräckeligheters skuld, som Härads Rätten honom skiäligen intet förwägra Kunde; och Henrik Guttormsson Jounus, Jon Guttormsson Loddais med Lars Andersson Josep blifwit föreslagne i dess ställe; Altså skall Rätten till nästa Ting wällja en utaf dem som då skall aflägga den wanliga Eden och der på taga sitt ordenteliga säte, hwilket här medelst annoterat warder.

Original side 842 a:

21.

Sidst Lefwererades till Säk stk. Tolfmän deras tillständiga andel af förledne års Saköron Nemble. En dlr. 4 öre Kmt. hwardera sedan de förut och då strax bekommit deras halfpart af drängen Henrik Nilssons bötter med det mera så at de intet mera berätta sig hafwa at Klandra här på, hwilket här igenom till framdeles underrättelse anteknat och ad notam tagit warder.

Actum ut supra.

På Häradz Rättens Wägnar

Carl Sadelin